

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва випускової кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

на тему:

Художня робота «Котофанія/Kotofania»(графічний розпис стіни) у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру кото-кафе

Лисюк Анжела Василівна

(прізвище, ім'я та по батькові здобувача повністю)

Київ 2025 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри
_____ Олена САФРОНОВА
”_____” _____ 2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

Художня робота «Котофанія/Kotofania»(графічний розпис стіни) у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру кото-кафе
(назва)

Я як здобувач вищої освіти КНУБА розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) незгоду допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач Лисюк Анжела Василівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)
023 – Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
(спеціальність)
Художньо-декоративне оздоблення
інтер'єру
(освітня програма)
Група ОДПМ 21-2
Керівник: Творонович І. О.
(прізвище та ініціали)
доктор філософії, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Керівник: Ольхова М. О.
(прізвище та ініціали)
асистент з рисунку та живопису
(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: _____
(прізвище та ініціали)
Ідентичність підтверджую

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: архітектурний

Кафедра: образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

Ступінь вищої освіти: перший (Бакалаврський) рівень

Спеціальність: 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

Олена САФРОНОВА

„_____” _____ 2025 року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР**

Лисюк Анжела Василівна

(прізвище, ім'я та по батькові здобувача)

1. Тема роботи: Художня робота «Котофанія» у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру кото-кафе.

затверджена наказом ректора КНУБА № 560/25 від 13.05.2025 року

2. Керівник роботи:

Творонович Ігор Олександрович, доктор філософії та доцент; Ольхова Марина Олександрівна, асистент з рисунку та живопису.

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання здобувачем роботи до захисту: 25.06.2025 р.

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1. Основи теоретичних досліджень та характерні риси японського мистецтва.

Р. 2. Сучасні тенденції в художньо-декоративному дизайні котячих кафе: поєднання естетики комфорту для людей та тварин.

Р. 3. Художні методи, технічні прийоми та композиційна побудова художнього твору.

Закінчення дод.

1

5. Графічний матеріал за розділами:

Р. 1. Репродукції художніх робіт.

Р. 2. Аналоги інтер'єрів кото-кафе, креслення розробленого інтер'єр, ситуаційн ситуаційний план, генеральний план, фасади, план поверху, план демонтажу, план монтажу, план омеблювання, план зонування, план підлоги, план освітлення, 3д схеми, розгортки стін, візуалізації.

Р. 3. Етапи створення художньої роботи в матеріалі матеріалі.

6. Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірив	
		дата	підпис
Розділ 1.	Творонович І. О.	13.06	
Розділ 2.	Творонович І. О.	17.06	
Розділ 3.	Творонович І. О.	19.06	

7.

8. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	13.05.2025 р.
Розділ 2.	17.06.2025 р.
Розділ 3.	19.06.2025 р.
Остаточне оформлення роботи	20.06.2025 р.
Перевірка роботи на плагіат	20.06.2025 р.
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі	23.06.2025 р.
Направлення роботи на рецензування	23.06.2025 р.

8. Дата видачі завдання 21.02.2025 року

Зав. кафедри _____ Сафронова Олена
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник _____ Творонович Ігор
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник _____ Ольхова Марина
(підпис) (ім'я та прізвище)

Здобувач _____ Лисюк Анжела
(підпис) (ім'я та прізвище)

РЕЗЮМЕ (SUMMARY) до кваліфікаційної випускної роботи здобувача:		<i>Лисюк Анжела Василівна</i> <i>Lysiuk Anzhela</i> (ПІБ здобувача українською та англійською)	
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема (українською та англійською)	<i>Художня робота «Котофанія» (графіка) у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру кото-кафе</i> <i>The artwork "Catophania" (graphics) in the artistic and decorative decoration of the interior of the cat-cafe</i>		
Освітній ступінь	Перший (Бакалаврський) рівень		
Факультет	Архітектурний		
Випускова кафедра	Образотворчого мистецтва та архітектурної графіки		
Спеціальність	023 — Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація		
Освітня програма	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація		
Керівники	Творонович І.О., Ольхова М.О.		
Обсяг роботи:	<i>пояснювальна записка, стор.</i>	<i>розділів</i>	<i>креслень формату А_</i>
	49	3	А3
Розділ 1	<p><i>Основи теоретичних досліджень та характерні риси японсько мистецтва</i></p> <p><i>У першому розділі розглядається розвиток японського образотворчого мистецтва з акцентом на укійо-е — жанрову гравюру періоду Едо. Підкреслюється, що мистецтво Японії завжди поєднувало естетику й символіку, зберігаючи актуальність виражальних засобів — лінії, кольору, площини. Особлива увага приділяється творчості Хокусая та Хіросіте, чия мова зображення вирізняється композиційною гармонією та емоційною глибиною. Укійо-е постає як приклад унікальної традиції, що поєднує класику з новаторством і впливає на сучасне мистецтво.</i></p>		
Розділ 2	<p><i>Сучасні тенденції в художньо-декоративному дизайні котячих кафе: поєднання естетики комфорту для людей та тварин</i></p> <p><i>У другому розділі аналізується український та міжнародний досвід створення комфортних і естетично продуманих просторів, що лягли в основу формування концепції котокафе. Особливу увагу приділено функціональному зонуванню: передбачено окремі зони для відвідувачів, котів, зони прийому</i></p>		

	<p>замовлень (каво-видача) та санвузла, що сприяє гармонійному співіснуванню людини й тварини. Просторові рішення поєднують природні матеріали, м'яку колірну палітру, локальне освітлення та текстури, що забезпечують затишок і знижують рівень стресу. При проектуванні враховано чинні будівельні норми, зокрема щодо безпеки, інклюзивності, якості матеріалів та екологічності. Акценти в інтер'єрі — меблі з прихованими зонами для тварин, стаціонарна зелень і художнє оформлення — спрямовані на створення простору, що є водночас функціональним, емоційно привабливим і доброзичливим для тварин та людей.</p>
Розділ 3	<p>Художні методи, технічні прийоми та композиційна побудова художнього твору.</p> <p>У третій частині розглядається процес створення художньої роботи (настінного розпису) з акцентом на технічні особливості стилю японської гравюри (укійо-е). Робота виконана на форматі 60x80 акрилом та олівцями, що доповнює все уявлення про кото-кафе. Композиція розроблялася поступово, починаючи з ескізів- закінчуючи розфарбуванням на великому форматі. Художній розпис займає центральну ділянку стіни в зоні між місцем для відпочинку та котячою кімнатою, чітко вписуючись в архітектурну композицію приміщення. Його розташування забезпечує максимальну видимість, слугує візуальним акцентом інтер'єру та підтримує загальну стилістичну гармонію простору.</p>
Висновки по роботі:	<p>Загальні висновки: у результаті дослідження було проаналізовано розвиток графічного мистецтва, зосереджено увагу на унікальності японської традиції укійо-е, а також розглянуто досвід створення функціональних і естетичних просторів, адаптованих до потреб сучасного користувача. Проект котокафе поєднує художню виразність, комфортне зонування та дотримання технічних і безпекових норм. Інтеграція настінного розпису як візуального центру підкреслює важливість мистецтва в організації простору та формуванні емоційного середовища.</p>
Ключові слова: Keywords:	<p>Ключові слова: кото-кафе, живопис, японський стиль, мистецтво в інтер'єрі, естетика, укійо-е, дизайн, настінний розпис.</p> <p>Key words: cat-cafe, painting, Japanese style, art in the interior, aesthetics, ukiyo-e, design, wall painting.</p>

Здобувач: _____ /Анжела ЛИСЮК /

Керівник: _____ /Ігор ТВОРОНОВИЧ/

Керівник: _____ /Марина ОЛЬХОВА /

“ ” _____ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. Основи теоретичних досліджень та характерні риси японсько мистецтва	12
1.1. Теоретичні принципи японського мистецтва	12
1.2. Розвиток японського живопису	15
1.3. Характерні стильові риси та напрямки розвитку в японському мистецтві	18
1.4. Світовий досвід митців періоду Едо та художні символізми.	20
1.5. Особливості художньої техніки, що застосовувались у створенні гравюр укійо-е.	27
1.6. Настінний живопис у культурно-історичному контексті.	29
Висновок	31
РОЗДІЛ 2. Сучасні тенденції в художньо-декоративному дизайні котячих кафе: поєднання естетики комфорту для людей та тварин	32
2.1. Походження кото-кафе та його функції	32
2.2. Інтеграція тварин у громадський простір кото-кафе	35
2.3. Засоби та прийоми формування інтер'єру кото кафе	40
2.4. Організація та ключові умови для належного функціонування кото-кафе	42
2.5. Планувальні та просторові підходи до художньо-декоративного оформлення кото-кафе.	45
Висновок	48

РОЗДІЛ 3. Художні методи, технічні прийоми та композиційна побудова художнього твору	49
3.1. Витоки та основи формування художньої роботи	49
3.2. Головна ідея художньої роботи та її назви	51
3.3. Композиційне рішення художньої роботи	52
3.4. Хід роботи виконання умовно-декоративного розпису стіни ..	54
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

Мистецтво здавна є важливою частиною людського існування — воно відображає історичні епохи, світогляд суспільства та внутрішній світ людини. Його прояви надзвичайно різноманітні: від класичного живопису та скульптури до новітніх форм цифрового мистецтва та декоративного оформлення простору. Одним із таких напрямів, що поєднує естетику з функціональністю, є настінний розпис в інтер'єрі.

Настінний живопис у внутрішніх просторах — це не лише декоративний елемент, а й засіб художнього вираження, здатний створювати атмосферу, передавати емоційний настрій, відображати індивідуальність простору та його мешканців. Він може бути тонким акцентом або домінантною частиною дизайну, гармонійно поєднуючись із архітектурними й стилістичними рішеннями. У сучасному інтер'єрі настінний розпис набуває нових форм: від традиційних фресок до абстрактних композицій, графіки чи авторських сюжетів, що інтегруються в житлові, комерційні та громадські простори.

Актуальність теми: на сьогодні дизайн інтер'єру кав'ярні став важливою частиною її успіху та чарівності. Розпис стін не тільки виконує декоративну функцію, але й допомагає створити незабутню атмосферу. Використання елементів японського мистецтва додає інтер'єру вишуканості та унікальності. Тому тема художнього дизайну стін пов'язана з сучасним мистецтвом, дизайном та розвитком творчого поля. Застосування художніх елементів в інтер'єрі позитивно впливає на загальне сприйняття простору, підвищує його естетичну цінність і комфорт, що важливо як для персоналу, так і для відвідувачів і щоденних користувачів.

Мета роботи: Дослідити, проаналізувати та узагальнити вплив художнього живопису та декоративного оформлення інтер'єру кафе на візуальне та емоційне сприйняття людини.

Розглянути відмінні риси японського мистецтва в контексті дизайну інтер'єру.

1. Розглянути відмінні риси японського мистецтва в контексті дизайну інтер'єру.
2. Систематизувати принципи художньо-декоративного оформлення приміщення.
3. Проаналізувати вплив візуальних образів на атмосферу простору.
4. Розробити та реалізувати художню концепцію для настінного живопису в кафе.

Робота зосереджена на дослідженні, де розглядається роль настінного розпису у стилі японської графіки як важливого елемента художньо-декоративного оформлення інтер'єру кафе. Аналізуються естетичні та емоційні аспекти впливу художніх образів на створення унікальної атмосфери, що створює затишний простір як для відвідувачів, так і для котів.

Особлива увага приділяється культурному та контекстуальному значенню японської образотворчої традиції, що дозволяє глибше емоційно зануритися в простір та зміцнює його ідентичність.

Отже, головною метою дослідження є демонстрація важливості художнього живопису як центрального елемента, що формує настрій, естетику та характер інтер'єру, перетворюючи кото-кафе на гармонійне середовище для людей та тварин.

Об'єктом дослідження стає настінний розпис як форма художнього вираження в інтер'єрі.

Предметом дослідження є художня робота та особливості створення настінного живопису в японському стилі, а також його вплив на сприйняття простору художньо-декоративного оздоблення інтер'єру кото-кафе.

Методи дослідження:

1. Теоретичні методи: Аналіз та систематизація літературних та образотворчих джерел з історії японського мистецтва, декоративного розпису та дизайну інтер'єрів кафе;

2. Емпіричні методи: Огляд інтер'єрів сучасних тематичних закладів, особливо японських кафе, фотофіксація візуальних рішень, аналіз відгуків споживачів;

3. Спеціальні методи: візуальний аналіз прикладів настінного живопису в закладах харчування, розробка ескізів та художньо-проектний підхід до створення композиції;

4. Метод практичного експерименту — безпосереднє виконання авторського настінного розпису для інтер'єру кото-кафе з урахуванням стилістичних, просторових і функціональних особливостей закладу.

Наукова новизна роботи полягає в комплексному підході до створення настінного розпису в стилі японської графіки для кото-кафе — простору, який поєднує в собі комфорт для відвідувачів і благополуччя котів, які там живуть.

У роботі розглядаються естетичні, функціональні, психологічні, екологічні та технологічні аспекти, які дозволяють створити інноваційний художньо-декоративний простір. Був проведений аналіз схожих тематичних закладів і художніх рішень, а також досліджено психоемоційний вплив настінного живопису на сприйняття інтер'єру як людьми, так і тваринами.

Особливу увагу було приділено розробці функціонально-планувальних та об'ємно-просторових рішень, які забезпечують комфорт і безпеку котів, гармонійно поєднані зі стилем японської графіки. Пропонований настінний розпис не тільки прикрашає простір, але й створює атмосферу спокою та затишку в кото-кафе.

Обсяг та структура роботи: Наукова атестаційна робота складається зі вступу, трьох розділів та підрозділів з ілюстративним матеріалом, загальної висновку та списку літературних джерел. Текстова частина роботи містить 49 сторінок, графічна — 10 сторінок, також представлений список використаних літературних та соціальних джерел. Додатки знаходяться у кінці роботи.

РОЗДІЛ 1. Основи теоретичних досліджень та характерні риси японсько мистецтва

1.1. Теоретичні принципи японського мистецтва

Японський живопис — це відображення глибокої гармонії між людиною та природою, культурою та духовністю. Він втілює глибоку гармонію між людством і природою, культурою та духовністю. Його історія сягає понад тисячу років — від вишуканих форм класичного мистецтва до інноваційних підходів модернізму. Японські художники тонко поєднували мінімалізм, символізм та глибокий філософський зміст, створюючи мистецтво, яке захоплює, надихає та залишається актуальним і донині.

Можемо побачити глибину мистецтва, досліджуючи ключові фази розвитку японського живопису, імена видатних художників та концепції, які вони втілювали у своїх творах. Особлива увага приділяється характерним технікам та стилям, таким як сумі-е (монохромний живопис тушшю), ямато-е та укійо-е (різнокольорова композиція зображення), а також вплив дзен-буддизму на розвиток естетичних принципів японського мистецтва. З огляду на обсяг дослідження, обговорюються лише окремі напрямки та художники, які найрепрезентативніше відображають дух японського живопису.

Японське мистецтво відображає глибоку гармонію між людством і природою та природно поєднує культуру та духовність. Особливо важливим є захоплення красою простоти – мінімалізмом та символізмом, які актуальні вже понад тисячу років.

Сумі-е – монохромний живопис тушшю на рисовому папері – займає значне місце в цій традиції. Як зазначалося в українській статті «Сумі-е як стиль японського живопису», ця техніка розвивалася в контексті дзен-практики: буддійські ченці використовували малювання як форму медитації. Техніка сумі-е базується на чотирьох основних штрихах («бамбук», «хризантема», «гілка сливи», «дика орхідея»), а роботи зазвичай створюються без попередніх ескізів – спонтанно та натхненно(рис.1).

Таким чином, сумі-е не лише втілює філософію дзен та прагнення до внутрішнього спокою, але й демонструє, як мінімалістичний живопис може мати тривалий вплив на сприйняття простору та гармонію інтер'єру.

В українському дослідженні «Спогади про японські гравюри укійо-е в сучасній українській художній практиці» зазначається, що українські художники включають мотиви укійо-е у свої полотна, використовуючи цитати з класичних гравюр, композиційні прийоми та техніки, особливо паралельну перспективу. Це підтверджує глибоке проникнення японської традиції в сучасні українські художні контексти, особливо в декоративні та інтер'єрні дизайнерські проекти.

Одним із характерних технічних нововведень періоду Едо був перехід від чорно-білого друку (монохромного друку) до багатокольорового нішікі-е («парчового друку»), що зробило мистецтво укійо-е ще доступнішим та яскравішим.

Мистецтво укійо-е («картини плавучого світу») базується на філософській ідеї швидкоплинності життя – все існуюче є швидкоплинним, і в цьому полягає його краса (рис.3). Цей жанр гравюри виник у Японії у 17 столітті та поєднує традиційні принципи буддійського світогляду з естетикою міського задоволення.

Основні теоретичні принципи укійо-е:

1. Концепція «плаваючого світу» (укійо): мета мистецтва – зафіксувати моменти радості, споглядання краси та теперішнього життя – незалежно від його швидкоплинності.

2. Композиційна свобода: укійо-е використовує нетрадиційні ракурси, асиметрію та врізання фігур у рамку, що порушує класичну перспективу та додає динамізму зображенням.

3. Декоративність та площинність: простори часто зображуються умовно та без глибини, підкреслюючи контури, локальні кольори та ритмічні поверхні. Це підкреслює декоративну функцію творів.

4. Символізм зображень: часто використовуються символічні зображення – квіти, тварини, природні явища – які мають культурно значуще значення (наприклад, сакура – символ швидкоплинності, кішка – захист дому).

5. Масовість та доступність: завдяки техніці ксилографії, укійо-е стала першою формою мистецтва в Японії, яка серійно розповсюджувалася та була доступною для широкого загалу. Художники, різьбярі та друкарі працювали разом як творча команда.

6. Колористика: важливу роль відіграє гармонія кольорів: від монохромного чорного до складних комбінацій у різнокольоровому нішікі-е. Кольори часто мають емоційне або символічне значення.

У японській графіці часто використовуються ледь помітні відтінки природних кольорів: сіро-блакитного, охристого та світло-рожевого, що символізують спокій, стриманість та гармонію з природою. Ці відтінки передають емоційну легкість та розслаблене відчуття простору, ідеально підходять для оформлення затишного кафе чи вітальні.

Мистецтво укійо-е характеризується глибоким символізмом, що сягає корінням у традиції японської філософії, зокрема дзен-буддизму та філософії естетичної плинності життя. Мотиви, що часто зустрічаються у творах — квіти, пейзажі, тварини, жінки та сцени з театру Кабукі — мають не лише декоративне, а й метафоричне значення.

Деякі приклади: Коти — символ захисту, благополуччя та комфорту; сакура — краса моменту, швидкоплинність життя; хвиля (як у творах Хокусая) — сила природи та швидкоплинність людського існування; гейша — не лише символ жіночої краси, а й втілення культурної вишуканості; гора Фудзі — символ вічності, національної ідентичності та духовної величі.

Основна мета укійо-е та функція — вловити та передати емоційну атмосферу епохи, відтворити моменти краси та повсякденного життя, що визначали дух періоду Едо, та зробити декоративні та поетичні спогади доступними для

широкого загалу. Теж як масова форма мистецтва у вигляді гравюр на дереві, воно було доступним для середнього класу, сприяло естетизації повсякденного життя та створювало відчуття емоційної близькості та миттєвого споглядання.

1.2. Розвиток японського живопису

Японський живопис має тисячолітню традицію, сформовану під впливом буддизму, синтоїзму та китайського живопису. Він характеризується унікальною естетикою, яка прославляє простоту, асиметрію, спокій та природу. Його розвиток охоплює кілька ключових фаз:

Періоди розвитку японського живопису:

1. Періоди Асука та Нара (VI–VIII ст.): впливи Китаю та Кореї, виникнення буддійського храмового живопису. Використання яскравих кольорів, симетрії та лінійної перспективи. Приклад: Фрески в храмі Хорюдзі.

2. Період Хейан (794–1185): виникнення національного стилю Ямато-е. Сюжетні лінії з японської поезії та літератури («Повість про Гендзі») де панує елегантність, декоративність та двовимірність. Приклад: Розписані сувої – Емакімоно.

3. Періоди Камакура та Муроматі (1185–1573). Виникнення стилю Сумі-е – монохромний живопис тушшю (рис. 2). Впливи дзен-буддизму – лаконізм, духовність, мінімалізм. Створений акцент на внутрішній гармонії, філософія порожнечі. Приклад: Майстер Сессю Тойо.

4. Період Момояма (1573–1603): величні панелі та ширми (бьобу), декоративний живопис. Тематика: природа, пори року, птахи та квіти, з використанням золота, великий формат, барвистість. Приклад: художники школи Кано.

5. Період Едо (1603–1868): створення укійо-е – гравюра та живопис «минушого світу». Масове мистецтво: сцени з театру, гейші, пейзажі, еротика

(сюнга), де є відчуття безпосередності, декоративності та площинності. Відомійстри: Кацусіка Хокусай, Утамаро, Хіросіге.

6. Період Мейдзі (1868–1912): західний вплив на мистецтво. Виникнення Ніхонги – синтезу традиційного живопису та модернізму. Пошук нової національної ідентичності в мистецтві.

7. Модернізм (20–21 століття): поєднання цифрових технологій з традиційними стилями. Анімалізм, манга, поп-арт на основі історичних стилів. Відродження інтересу до технік сумі-е, укійо-е та каліграфії.

Релігійне мистецтво та вплив буддизму. Буддизм, який прибув до Японії з Китаю та Кореї у VI столітті, мав глибокий вплив на розвиток японського мистецтва. Буддійські релігійні ідеали, включаючи концепції просвітлення, емоційного спокою, природи світу та споглядання, знайшли своє відображення у фресках, сувоях, скульптурах та картинах. Японські художники адаптували ці ідеї, додали елементи місцевої культури створюючи унікальні шедеври, які є одними з найважливіших у світовій історії мистецтва.

Характерні риси японського художнього досвіду:

1. Перевага плоскої композиції над перспективою.
2. Акцент на емоціях та символіці, а не на реалізмі.
3. Поєднання декоративності та філософії.
4. Вплив природних пір року, циклічності, нерухомості та простору.

Історія японського живопису охоплює понад тисячу років розвитку та відображає складну взаємодію релігії, філософії, повсякденного життя та естетики. Спочатку живопис мав сакральний характер: у періоди Асука та Нара домінували буддійські релігійні картини, запозичені з Китаю та Кореї. Ці картини служили не лише для прикрашання храмів, а й для впливу на духовність та втілення ідей миру, гармонії та порядку.

В період Хейан починає розвиватися власна національна естетика — стиль Ямато-е, поетичні, історичні та побутові теми японського життя. Живопис став вишуканим, декоративним і водночас інтимним — він прикрашав сувої, альбоми та інтер'єри аристократичних резиденцій.

Зі зростанням дзен-буддизму в період Муроматі виникла нова форма — монохромний живопис тушшю (Сумі-е), яка вирізнялася мінімалізмом та філософською глибиною. Художник прагнув передати суть явища власними мазками, фіксуючи не зовнішню форму, а внутрішній стан — це було медитативне мистецтво, яке органічно вписувалося в інтер'єри чайних кімнат.

Найбільшого розквіту живопис пережив у період Едо, з появою руху укійо-е – зображення «минучого світу». Ці гравюри на дереві відтворювали сцени з театру, повсякденного життя, пейзажі та зображення тварин – особливо котів, які стали популярним декоративним мотивом. Укійо-е стало не лише естетичним, а й соціальним явищем – його поширення в міських просторах перетворило візуальне мистецтво на освіту та частину повсякденного життя.

У період Мейдзі японський живопис зазнав впливу західних художніх традицій. Виник рух Ніхонга, що поєднував класичні техніки з модерністськими мотивами. У 20-му та 21-му століттях традиції японського живопису були переосмислені в форматах, починаючи від цифрового мистецтва до фресок та аніме та нового дизайну інтер'єру. Незважаючи на технічні зміни, основні принципи простоти, символізму, уваги до деталей та духовної глибини залишаються актуальними.

Таким чином, японський живопис перетворився на багатофункціональне явище: від храмових фресок до елементів інтер'єру, від глибоких філософських образів до масової культури. Цей історичний досвід має велике значення для сучасного декоративного мистецтва, особливо для оформлення муралів для тематичних просторів, таких як японські кото-кафе, художній образ яких поєднує функціональність, настрої та глибоку культурну символіку.

Вже сьогодні японський живопис поєднує традиційні техніки із сучасними художніми експериментами, включаючи цифрове мистецтво та мурали. Він зберігає свою глибоку символіку та філософську основу і залишається важливою частиною світової культурної спадщини..

1.3. Характерні стильові риси та напрямки розвитку в японському мистецтві

Японський живопис характеризується чітким стилем, що поєднує мінімалізм, символізм та гармонію з природою. Класичні стилі, такі як Ямато-е та Сумі-е, підкреслюють простоту форми та її глибокий зміст. Сучасні тенденції включають цифрове мистецтво, мурали та експериментальні інсталяції, що поєднують традиції з інноваціями. Різні форми живопису включають монохромний живопис тушшю, поліхромний живопис та гравюри на дереві укійо-е, кожна з яких має свої особливі техніки та теми.

Типологія японського живопису базується на його функціональному призначенні (релігійне, декоративне, побутове), техніці та культурно-історичному контексті. Техніка. Стельові особливості можуть включати різні техніки нанесення фарби на полотно, такі як мазки, точкові мазки; лінійна робота тощо. Кожна техніка має свої унікальні характеристики, які впливають на візуальний ефект та виразність картини.

1. Колірна гама.

У японському живописі колір часто використовується дуже обережно, від приглушених монохромних палітр сумі-е (живопис тушшю) до яскравих і насичених відтінків ямато-е або укійо-е. Колір служить не лише для зображення реальності, а й для створення настрою, символіки та глибокого емоційного впливу.

2. Стилiзація форм та мотивів.

Японські художники часто стилізують зображення, спрощуючи підкреслюючи певні риси. Це може приймати форму декоративних ліній, абстрактних форм або підкреслених контурів, що робить зображення більш

символічним та легко впізнаваним. Експресія. Деякі художники ставлять за мету виразно передати емоції або настрої через живопис. Вони можуть використовувати виразні мазки або колір, щоб підкреслити свої почуття.

3. Експресія та емоційне насиченість.

Незважаючи на мінімалістичний підхід, японський живопис успішно передає сильні емоції – за допомогою динамічних мазків чорнила, контрасту світла і тіні, а також вибору композиції, яка викликає глибокі почуття у глядача. Світло та тінь. Розробка ефектів світла та тіні для створення глибини та об'єму на полотні. Художники можуть використовувати світлі відтінки для виділення об'єктів або створення конкретної атмосфери.

4. Символізм та метафоричні образи.

Японське мистецтво містить багато символів з різноманітними значеннями. Наприклад, коти можуть символізувати удачу, червоні квіти – життєву силу, а гілки сакури – мінливість життя. Цей символізм надає твору мистецтва глибини та складності.

5. Мінімалізм та композиційна простота.

Японський живопис часто використовує принципи мінімалізму — мало деталей, прості лінії та порожні простори — для створення балансу та гармонії. Такий підхід допомагає привернути увагу до основного зображення та створює відчуття спокою.

6. Техніки.

Найхарактерніші техніки японського живопису включають використання чорнила (сумі-е), акварелі та гравюри на дереві (укійо-е), а також використання спеціального паперу та пензлів, що надають роботам особливу текстуру та ефект.

7. Гармонія з природою та культурним контекстом.

Живопис часто відображає гармонію людей з навколишнім середовищем, демонструючи любов до природи та повагу до традицій. Цей зв'язок виражається у виборі мотивів, колірних гам та композиції.

8. Поєднання традиційних та сучасних методів

Сучасні японські художники активно поєднують класичні техніки з найновішими технологіями — цифровим мистецтвом, інсталяціями та мурами — таким чином розвиваючи традиції та впливаючи на світове мистецтво.

Все це є ключовими стилістичними характеристиками японського живопису, де кожен майстер має унікальний підхід та самобутній стиль. Водночас важливо розуміти такі компоненти, як композиція, колір, світло та тінь, щоб створити виразний та високоякісний художній образ.

Сьогодні японське мистецтво постійно розвивається, змінюється та отримує нові інтерпретації з кожним культурним та технологічним відкриттям. Часи, соціокультурні контексти та виклики змінюються, впливаючи на сучасне мистецтво, поєднуючи традиції з інноваціями та відображаючи індивідуальні потреби митців.

1.4. Світовий досвід митців періоду Едо та художні символізи

Період Едо (1603–1868) — одна з найважливіших епох у розвитку японського живопису. У цей період виникли унікальні стилі, що поєднували як народну естетику, так і витончену майстерність. Особливої уваги заслуговує укійо-е, живопис і гравюра «минулого світу».

Аналіз творів укійо-е з символічної точки зору є важливою частиною вивчення самого жанру та ширшого культурного контексту Японії періоду Едо. Символізм відіграв ключову роль в укійо-е у формуванні естетичних образів(рис. 3) та передачі глибших значень, ідей та настроїв.

У багатій спадщині японського живопису я знаходжу імена, які не лише вражають своєю майстерністю, а й відкривають нові горизонти бачення. В них є

різні стилі, де я знаходжу не лише захоплення, а й художні підходи, що прагну запозичити у власній практиці.

Характерною рисою укійо-е була здатність художників гнучко адаптувати свій стиль до теми. Навіть пізніші майстри, такі як Судзукі Харунобу, Кітагава Утамаро, Торі Кійонага, Ейсей, Кацусіка Хокусай та Утагава Хіросіге, часто включали теми аристократичного життя у свої твори, наслідуючи стилі старіших шкіл, зокрема Тоса та Кано, які іноді виходили за межі класичного укійо-е.

Лише в перші десятиліття XVII століття укійо-е почало формуватися як самостійний стиль, хоча його найвидатніші представники тривалий час залишалися під впливом та визнанням традиційних художніх шкіл минулого.

У цьому розділі наведенні відомі художники цього періоду які працювали в техніці японської гравюри та укійо-е.

Ібасу Матабей

Ібасу Матабей — є одним із найцікавіших художників перехідного періоду між пізнім Середньовіччям період Адзуті-Момояма та раннім періодом Едо. Його вважають попередником жанру укійо-е, хоча формально він не належав до цієї школи. Народився в Кіото, в самурайській родині, яка втратила благодать (що, ймовірно, вплинуло на його кар'єру художника). Вивчав живопис у стилі Ямато-е (традиційний японський декоративний живопис) і частково зазнав впливу школи Кано.

Тематика творчості: зображення повсякденного життя простих людей, сцени з міського життя. Літературні теми, театральні мотиви та часто гумористичні, гротескні або драматичні сцени (рис. 4).

Характеристики стилю: стрункі, витончені лінії, великі очі, сяючі обличчя – унікальний, майже карикатурний стиль. Динамічні композиції, багатофігурна композиція та використання емакімоно (сюжетних сувоїв як на рис.10)

Тобто його роботи демонструють риси реалізму, гротеску та жанрового повсякденного живопису, що передувало появі укійо-е як самостійного стилю. Матабею приписують сприяння розвитку в японському образотворчому мистецтві інтересу до зображення повсякденного життя, емоцій та характерів звичайних людей — тем, які згодом стали центральними для укійо-е. Його творчість можна вважати своєрідним мостом між елітарною художньою традицією та майбутнім масовим мистецтвом, яке мало б зацікавити широку аудиторію. Деякі вчені навіть називають його «попередником» або «духовним батьком» укійо-е, хоча формально він не належав до цього руху.

Кацусіка Хокусай

Знамениті твори: «Велика хвиля в Канагава», «36 видів гори Фудзі».

Кацусіка Хокусай - видатний японський художник та ілюстратор, майстер укійо-е. Він є одним із найвідоміших художників домодерного японського мистецтва. Протягом свого життя Хокусай використовував понад тридцять псевдонімів, що значно більше, ніж багато інших художників його часу. Ці псевдоніми допомагають дослідникам класифікувати окремі фази його творчості. У 1814 році Хокусай створив першу серію робіт під назвою «манга», термін, який пізніше використовувався для позначення японських коміксів. На Заході Хокусай найбільш відомий своїм знаменитим друкованим твором «Під хвилями моря Канагава».

Хокусай залишався плідним художником протягом усього свого життя, створюючи численні книжкові ілюстрації, альбоми та гравюри, які суттєво вплинули на мистецтво та культуру Японії та Заходу.

Його тематика полягала: Хокусай поставив природу в центр японського живопису. На відміну від раннього укійо-е, в якому домінували красуні та актори, Хокусай обрав пейзажі, стихії та звичайних людей своїми основними темами(рис. 6).
Основні теми:

- Гора Фудзі — священний символ Японії, об'єкт споглядання та духовної єдності;
- Хвилі, море та річки втілюють динамізм природи, що перевершує людство.
- Ремісники, мандрівники та фермери втілюють повсякденне життя в гармонії з навколишнім середовищем. Птахи, квіти та тварини — це спостереження за природними життєвими циклами, а також фантастичні істоти, дракони та духи є вираженням буддистського та синтоїстського світогляду.

Рух та композиція: Хокусай був майстром руху, що видно в драматичних сценах, де все ніби перебуває в стані напруги або очікування. У творі «Велика хвиля біля Канагави»(рис. 5) хвиля буквально поглинає простір — її форма нагадує кіготь хижака. Композиція часто асиметрична та використовує діагоналі, що створюють внутрішню динаміку. Людина в його роботах є частиною великого циклу природи, не героєм, а спостерігачем чи мандрівником.

Розфарбовування: Хокусай використовував обмежену, але глибоку кольорову палітру:

- Пруський блакитний — інноваційний пігмент для свого часу, який надавав гравюрам насиченості та стабільності (особливо хвилям та небу).
- Світлі охристі тони — для зображення землі, тканин та дерев.
- Контраст блакитного та світло-жовтого/білого — створював ефект повітря, простору та води.
- Чисті, відкриті кольори без тіней — характерна риса техніки гравюри на дереві (нішікі-е). Емоційна виразність. У деяких його роботах можна помітити емоційну виразність танцювальних сцен. Він зафіксує не лише зовнішню грацію, але й внутрішній емоційний стан танцівниць.

Емоційність та настрої: хоча стиль Хокусая стриманий, його роботи передають емоційний спектр через природу, а не через міміку. Піднесеність і страх: у хвилях, горах та штормах — відчуття маленької людини перед стихією. Медитативний: Сцени з рибалками, ченцями та мандрівниками – занурені в

споглядання. А в поезії: його гравюру часто сприймають як візуальні хайку – де довгі, але глибокі.

Тонкі - точні - виразні лінії — основа його стилю. Уникнення надмірної деталізації, а радше загальна структура, структурована з математичною точністю. Він часто використовував перспективу з високого ракурсу, що дозволяло оптимально розглянути як передній план, так і фон. Хокусай постійно створював енциклопедичні образи природи та вплинув на Ван Гога, Моне та Дебюссі. Його серії гравюр подібні до візуальних щоденників Японії та втілюють національну ідентичність.

Утагава Хіросіге

Видатні твори: «53 станції Токайдо», «100 знаменитих видів Едо», «69 станцій Кісокайдо»

Його роботи передають красу миті — дощ, вечірнє світло, нерухомість снігу. Він трансформував концепцію укійо-е, зробивши природу головним героєм своїх творів. На відміну від динамічного Хокусая, Хіросіге створює тихі, споглядальні сцени (рис. 7). Його гравюри надихнули багатьох європейських художників, особливо імпресіоністів. Через прості сюжетні лінії він розкриває глибину японської естетики — нерухомість, плинність, сезонність. Ключовими речами, на які була звернута увага під час виконання художньої частини:

Тема, рух та композиція:

- Відображення сезонних явищ — дощ, туман, сніг та радість людей у різні пори року.
- Ліричне, поетичне трактування пейзажу: Фотографічна точність поєднується з емоційністю – кожна робота відчувається як міні-відеоспостереження.
- Композиції часто характеризуються витонченими, незвичайними перспективами – зруйновані мости, вражаючі гармонії з небом, драматичні ракурси падіння дощу.

Колірна схема та техніка: використання колірних градієнтів (бокаші) передає глибину, атмосферу та настрій – наприклад, у ранковому небі або під час дощу. Різнокольорова палітра: М'які відтінки синього, сірого, фіолетового та червоного, які по-різному передають світло та природний стан.

Емоційність та настрій: зображення передають приховану радість життя та миттєві радощі: радісні сімейні зустрічі, дощ над мостами, радість зміни пір року. Їхня справжня сила полягає в здатності створювати емоційну атмосферу: глядач ніби «переживає» сцену — відчуває дощ, сніг та вітер. Експерименти з кольором та формою. У своїх пізніх роботах Кар'єр почав експериментувати з більш абстрактними формами та кольорами. Він використовує такі кольори та композицію, щоб створити враження емоційної інтенсивності.

Вплив у всьому світі: він мав значний вплив на поширення японізму в Європі, зокрема через імпресіоністів та постімпресіоністів – Ван Гога, Моне та Мане. Британський музей присвятив йому виставку 2025 року «Художники відкритого шляху», підкреслюючи його здатність зображувати швидкоплинність моменту та красу повсякденного життя.

Він майстер ліричного пейзажу, який переосмислив японську гравюру, передаючи красу природи та повсякденного життя через м'яку палітру, споглядальний настрій та тонке відчуття моменту.

Сузукі Харунобу

Митець був активним у середині 18 століття, на переломному етапі художніх традицій. Він був першим, хто використав техніку багатокольорового друку (нішікі-е) не лише для окремих випадків, а й як основу всієї художньої практики (після 1765 року). Експресіонізм та емоційна інтенсивність. Митець вдається до використання експресивних форм та ліній, щоб передати внутрішні емоції і стани своїх персонажів. Його роботи часто вражають своєю емоційною напруженістю та драматизмом.

Загалом темами були молоді жінки – образ ідеалізованої жіночої краси, кохання, еротика, інтимність – часто приховані, елегантні. Сезонні сцени, де є весна в саду, осінній дощ, ніч на мосту, а також поезія та повсякденне життя – супровідні вірші, алюзії на класичну літературу.

Можна побачити які його героїні тендітні, витончені, з витягнутими фігурами та плавними жестами. Він передає емоційні нюанси через положення рук, нахил голови та вираз погляду. Також Сузукі уникає динаміки, створюючи ефект нерухомості, інтимності та споглядання. Інноваційний підхід до матеріалів та технік. Редон використовував різні матеріали та техніки, щоб створювати свої роботи. Він експериментував з різними текстурами та стилями, щоб виразити свій унікальний мистецький погляд.

Працював у техніці Нішікі-е (кольоровий друк на дереві) – до 20 панелей кожного кольору. Використані пастельні відтінки: рожевий, сірий, блакитний, світло-зелений. Ефект колірних градієнтів (бокаші) вперше використано в укійо-е (рис. 8). Деталізація тканин, орнаментів та волосся – висока технічна майстерність. Композиційний баланс та симетрія, часто портретний формат, фон – майже порожній або стилізований декоративний

Завдяки Харунобу кольорове гравіювання стало провідним жанром укійо-е. Його вплив помітний у творах Кітагави Утамаро, Тойокуні, а пізніше Хокусая. Він змінив сприйняття мистецтва, зробивши його інтимним та естетично вишуканим, та роботи митця стали еталоном жіночої краси в період Едо.

Естетика та емоційність яка притаманна його роботам:

- Створення стилю, який можна описати як візуальний еквівалент хайку.
- Глибина у простоті: погляд, поворот голови, деталь кімоно.
- Настрій – ніжність, мрійливість, іноді смуток.
- Час – застигла мить, споглядання краси моменту.

Роботи Судзукі Харунобу характеризуються елегантністю, тихою поезією та майстерною кольоровою гравюрою, яку він привніс у мистецтво укійо-е. Його роботи передають естетику моменту — безтурботні сцени жіночих образів, кохання та змін пір року, сповнені глибоких емоційних підтекстів.

1.5. Особливості художньої техніки, що застосовувались у створенні гравюр укійо-е

«Укійо» означає «світ, що плаває», тоді як «е» означає «картинка(и)». Ідея «світу, що плаває» пов'язана з давнішою буддійською концепцією меланхолії про мінливість людського життя на землі. Обидві концепції наголошували на швидкоплинному, безмежному існуванні, в якому ніщо не було вічним — мода, краса, пори року, пристрасна ніч. Світ розваг кварталу насолод процвітав завдяки новизні та постійно мінливим тенденціям. У період Едо термін «ширяючий» наголошував на насолоді моментом у безтурботному світі, забуваючи про обмеження повсякденного життя. Картини світу, що плаває, — укійо-е — були візуальними записами діяльності чонін та людей, яких вони розважали.

Гравюри укійо-е, невеликі витвори мистецтва, доступні всім верствам суспільства, користувалися широкою популярністю і не обмежувалися дорогими картинами. Було випущено тисячі гравюр; однак, їхня збереженість обмежена через використані матеріали. Кольори тьмяніли під впливом світла, а папір псувався через обробку, неправильне зберігання або контакт з кислотними речовинами. Термін «укійо-е» означає «картини плавучого світу», а збережені гравюри пропонують зазирнути у світ періоду Едо, навколишнє середовище та життя того часу: воїни-самураї, театр кабукі та актори, піднесення куртизанок та захоплюючі дух пейзажі Японії.

Для належного аналізу укійо-е важливо уточнити термінологію, пов'язану з технікою виконання. Хоча термін «відбиток на дереві» часто використовується, він не зовсім доречний у японському контексті. На відміну від європейської традиції,

японські відбитки на дереві вирізалися вздовж волокон, що забезпечувало стабільність поверхні, але вимагало значної майстерності від різьбяра.

Кольорові гравюри в укійо-е створювалися за допомогою процесу високого друкарського друку, з окремою матрицею, що виготовлялася для кожного кольору. Чорнило наносилося круговими рухами за допомогою спеціальної подушечки, яка називалася барен.

Не менш важливою була якість паперу — ручної роботи, виготовленого з луб'яних волокон дерева кодза. Його структура дозволяла точно відтворювати найтонші лінії та колірні нюанси, що робило японські відбитки на дереві надзвичайно витонченою формою гравюри.

Одним із ключових компонентів техніки укійо-е був спеціальний японський папір під назвою хосьо, який виготовляли з внутрішньої кори дерева кодзо (*Broussonetia papyrifera*). Він характеризується високою щільністю, зносостійкістю та стабільністю розмірів після зволоження, що особливо важливо для багатокольорового ручного друку.

Хосьо чудово поглинає чорнило та витримує тиск, не деформуючись. Він також забезпечує якісний контакт з дерев'яними матрицями, дозволяючи передавати найтонші лінії. Для досягнення рівномірного нанесення чорнила поверхню іноді обробляли спеціальним розчином нікава (желатин), що містить галун. Це зміцнювало папір та зменшувало ризик розмивання кольору.

Сурімоно та особливе використання паперу: винятком були відбитки сурімоно, ексклюзивні відбитки, виготовлені на замовлення для приватних колекціонерів або літературних товариств. Зазвичай вони використовували неклеєний або злегка оброблений хосьо, що дозволяло використовувати тиснення, техніку глибокого друку та більший тривимірний рельєф.

Властивості паперу (структура, щільність, відчуття) дозволяють нам відрізнити оригінальний відбиток від пізнішої копії. Аналіз фарб та форматів також важливий:

- Гособан – вузький формат (18 століття)
- Обан – великий формат (39 × 26,5 см), пік розвитку припадає на першу половину 19 століття
- Чубан – середній формат, активний після реформ Темпо (друга половина 19 століття)

Отже, папір укійо-е є не лише опорою для зображення, а й активним компонентом художнього процесу, впливаючи на якість кольору, чіткість ліній, об'ємний ефект і навіть автентичність роботи. Його вибір, обробка та поєднання з гравюрами на дереві та друкарськими фарбами є важливими аспектами японської друкарської традиції.

1.6. Настінний живопис у культурно-історичному контексті

З давніх-давен, починаючи з примітивних наскальних малюнків і завершуючи сучасними стріт-артами, настінний розпис відіграє важливу культурну та соціальну роль у світі мистецтва. Це не просто естетичний прояв — це форма спілкування, що проходить крізь віки, передаючи знання, емоції та світогляд. Далі я хочу більш детально розглянути настінний розпис крізь історичну призму споглядання.

У Стародавньому Єгипті розписи гробниць служили вічними провідниками до потойбічного життя та втілювали безсмертя фараона. У середньовічній Індії фрески печер Аджанти були зосереджені на буддійських вченнях і дозволяли навіть неписьменним людям «читати» релігійні значення. Європейське бароко перетворило стіни на ілюзорні простори, де небеса відкривалися крізь склепіння соборів, і люди відчували себе частиною божественного плану.

В ході дослідження також було розглянуто розвиток настінного живопису в країнах Сходу. Особливу увагу було приділено традиціям Японії, Китаю, Індії та Персії. Аналіз показав, що попри спільні риси — ритуальність, декоративність,

зв'язок із архітектурою — кожна культура сформувала унікальні художні системи.

Наприклад, у Японії настінні розписи у храмах і палацах служили не лише прикрасою, а й засобом медитативного споглядання. Пейзажі чи природні сцени передавали ідею гармонії з Всесвітом. Та вже пізніше фрески стали динамічною ареною духовного сходження та піднесення. Фокус змістився від сакрального до особистого, а від вічного — до повсякденного, зберігаючи при цьому здатність фіксувати погляд і концентрувати розум.

Як раніше зазначалося, Японія — це країна з високорозвиненою історією мистецтва, що сягає давніх часів. Країна може похвалитися численними художніми музеями традиційного та сучасного мистецтва, але різноманітними витворами мистецтва можна помилуватися і на вулицях міст.

Однією з найвідоміших форм образотворчого мистецтва Японії є укійо-е, що виникло в період Едо (XVII–XIX ст.). Первісно укійо-е існувало у вигляді гравюр на дереві, однак у пізніші етапи розвитку цей стиль почав переноситися з паперу на декоративні елементи архітектури, зокрема — ширми, перегородки (фусума), розсувні двері (седзі) та настінні панелі. Таким чином, гравюри укійо-е перетворилися на монументальні декоративні картини, що зберегли стилістичні характеристики: площинність, контури, увагу до деталей та побутових сцен.

Японські майстри прагнули не лише декорувати інтер'єри, а й створювати гармонійну атмосферу відповідно до принципів дзен-буддизму. Розписи також набували поетичного та символічного відтінку, відображаючи зв'язок між людством і природою, швидкоплинність існування та кругообіг часу. На сьогодні фотодрук використовується на вінілових шпалерах, тканинах або в техніках штукатурки, таких як цуті (глиняна стіна).

Також настінний розпис в японській культурі називають Кабе-е (壁絵) — це який дослівно перекладається як «стіна (壁)» + «живопис (絵)». Цей вид розпису

також використовувався для оздоблення інтер'єрів будівель, палаців, храмів, чайних будинків та феодальних резиденцій. Поза тим, також були замічені роботи на жалюзях магазинів, поки ті є зачиненими.

Тут поєднуються класичні (суміе, ямато-е, укійо-е) та сучасні дизайнерські рішення де часто використовується папір або шовк. Природні мотиви — багаторічні сосни, сакура, гори — створюють яскравий зв'язок між інтер'єром і природою.

Можна виділити такі традиційні техніки декоративного розпису стіни японської стилістики:

- Харіцуке-е – розписні аркуші (папір/шовк), які приклеюються до стіни для збільшення міцності.
- Камадо-е або Коте-е – нанесення глини, вапна та морського клею на стіну за допомогою художнього малювання штукатуркою.
- Намако-кабе – рельєфні ґратчасті візерунки з штукатурки на фасадах, скоріше архітектурна графіка, ніж живопис, але пов'язані з настінним мистецтвом.

Таким чином, настінний живопис був тихою, але водночас красномовною мовою свого часу. Він залишається актуальним і сьогодні, оскільки споглядання зображень на стінах – це завжди діалог між художником, простором і глядачем. Це не просто картина, це вікно в епоху, в якій кожен мазок пензля свідчить про культурну пам'ять.

Висновок

Виникнення стилю укійо-е було тісно пов'язане з історичним контекстом розвитку Японії. Після періоду воєн та руйнування Кіото в середині XV століття виникли нові історичні умови, які призвели до початку раннього модерного періоду. Цей період відомий у мистецтві як «Момояма». У цей час почали проявлятися всі передумови для виникнення укійо-е. Культурні фактори, такі як вплив самураїв та їхні цінності, пронизували мистецтво цього періоду. Мужність, безстрашність та воля самураїв були перенесені в мистецтво та сприяли створенню величних та могутніх образів. Влада феодалів та правлячих класів впливала на розташування та

зміст картин. Феодали замовляли великі картини на полотнах, щоб продемонструвати свою владу та велич. Виникнення стилю укійо-е базувалося на пейзажному живописі та використанні картин для передачі інформації про минуле, життя городян та типові пейзажі. Це був спосіб проявити владу та розповісти історію.

Художні характеристики символізму в укійо-е різняться на кожному етапі розвитку жанру та залежать від його тематичної спрямованості. У межах кожного піджанру можна виділити унікальні символічні елементи, які не повторюються в інших. Символізм часто виражався за допомогою кольору, який був тісно пов'язаний з технікою друку. З розвитком гравюр на дереві змінилася й художня мова укійо-е: перші гравюри були монохромними, але з часом майстри опанували складніші технології, які дозволяли їм використовувати ширший діапазон кольорів. Це технічне вдосконалення проклало шлях до початку так званого «Золотого періоду» укійо-е, в якому естетичні та символічні можливості жанру досягли свого піку.

Основних творців цього періоду можна виділити Сузукі Харунобу, Катагаву Утамаро, Торії Кійонага, Кацусіка Хокусай, Хісікава Марунобу, Утагава Хірошіге, Тойохара Чиканобу, та Цукіока Йошітосі

РОЗДІЛ 2. Сучасні тенденції в художньо-декоративному дизайні котячих кафе: поєднання естетики комфорту для людей та тварин

2.1. Походження кото-кафе та його функції

Багато людей не можуть дозволити собі завести домашню тварину. Деяким це забороняють орендодавці, деякі не проводять достатньо часу вдома, а інші просто не впевнені, що можуть доглядати за домашнім улюбленцем. Саме тоді котячі кафе можуть стати чудовою допомогою.

Кото-кафе або котокав'ярня — тематичне кафе, де відвідувачі можуть не лише насолодитися кавою чи перекусити, а й поспілкуватися з котяками, які вільно гуляють по території. Цей формат поєднує кулінарні пропозиції з простором для

зняття стресу, релаксації та спілкування з тваринами. Це місце, де любителі котів можуть провести час у їхній компанії. Як правило, коти живуть у кав'ярні постійно. Але в деяких закладах можна адоптувати тварину. Такі місця є у багатьох країнах по всьому світу.

Вперше у світі кошачі кафе виникли як соціокультурне явище наприкінці 1990-х років у відповідь на зміну способу життя в сучасних мегаполісах. В історії котяче кафе відкрилося в 1998 році в столиці Тайваню Тайбеї під назвою «Котячий квітковий сад». Це був незвичайний для того часу формат, який дозволяв відвідувачам не лише насолоджуватися кавою чи чаєм, а й проводити час з котами, які вільно бродили по приміщенню. Такий простір поєднував функції кафе, зони відпочинку та терапевтичного середовища, в якому тварини діяли як природні анти стресові агенти.

Ідея котячого кафе користувалася величезною популярністю в Японії, де перший такий заклад під назвою «Котячий час» відкрився в Осаці в 2004 році (рис. 9). В умовах японської урбанізації, де більшість населення живе в маленьких квартирах, а домашні тварини заборонені, концепція «котячого кафе» стала справжнім проривом. Вона задовольняла емоційну потребу міських жителів спілкуватися з тваринами, не беручи на себе відповідальності за догляд за ними.

З Японії цей формат швидко поширився на інші країни світу, включаючи Південну Корею, європейські країни, США, а пізніше й Україну. Популярність котячих кафе також зросла завдяки соціальним мережам, які перетворили такі місця на простори, придатні для Instagram, та самим котам — справжнім героям онлайн-культури.

Таким чином, котячі кафе виникли як відповідь на ритм великого міста: вони поєднували потребу в комфорті, спокої та живому контакті з природою — у вигляді kota — з міською неможливістю мати домашнього улюбленця. Це нове культурне явище продовжує розвиватися — від затишних кафе до проектів

притулків для тварин, де відвідувачі можуть не лише поспілкуватися з котами, а й забрати їх додому.

Котячі кафе, як культурне та соціальне явище, з часом набували різних форм, залежно від цільової аудиторії, типу взаємодії з тваринами та концепції закладу. Сьогодні можна виділити кілька основних класифікацій котячих кафе, що відображають як функціональне, так і ідеологічне різноманіття цього явища.

Взагалі вони існують за призначенням:

Антистресове кафе — найпоширеніша форма послуг з догляду за котами. Відвідувачі приходять, щоб поспілкуватися з котами, зняти стрес та розслабитися. Головна мета – психологічне розвантаження. Оплата часто погодинна.

Кафе притулок з усиновленням: коти в цих закладах шукають новий дім. Відвідувачі можуть взаємодіяти з тваринами та, за бажанням, усиновити одну. Цей формат популярний як у Європі так і в США.

Терапевтичні кафе для котів: які створені та орієнтовані для людей з особливими потребами, людей похилого віку або дітей. Вони часто співпрацюють із психологами або соціальними службами.

Котячі кафе можна розділити на два основні типи, виходячи з концепції взаємодії з тваринами:

Перший тип – це кафе відкритого планування, де коти вільно пересуваються по всій будівлі, а відвідувачі можуть безперешкодно взаємодіяти з ними, дотримуючись встановлених правил поведінки. Другий тип – це котяче кафе із зонами, де простір поділено на окремі зони: одну для людей (зона кафе) та одну для котів. Такий підхід особливо поширений у Японії, де великий акцент робиться на чистоті, гігієні та контрольованій взаємодії між тваринами та гостями.

Також поділяються за ступенем комерційності, які є прибутковими підприємствами, що орієнтовані на широку аудиторію та іноді працюють за франшизами. Ще некомерційними: соціальними проєктами або волонтерські притулки для тварин, що працюють на основі пожертвувань. Їх основна мета — допомагати тваринам, а не отримувати прибуток.

Сучасне котяче кафе – це набагато більше, ніж просто притулок для тварин; воно функціонує як багатofункціональний простір, який може поєднувати ролі притулку (рис. 10), арт-простору, зони терапії або затишного місця для відпочинку. По суті, це нова форма взаємодії людини з міським середовищем, що відображає мінливі соціальні та культурні потреби мешканців мегаполісів.

2.2. Інтеграція тварин у громадський простір кото-кафе

Кото-кафе – це не лише місце для відпочинку, а й соціальний простір, де співіснують люди та тварини. Тому особливу увагу слід приділяти безпеці, комфорту та етичному ставленню до котів, які є постійними мешканцями таких закладів. Інтеграція тварин у громадські простори вимагає продуманих рішень у сферах дизайну, гігієни, ветеринарного огляду та поведінкової взаємодії.

У сучасному урбанізованому світі котячі кафе слугують не лише місцем відпочинку, а й особливою формою соціальної взаємодії між людьми та тваринами у громадських місцях. Одним з головних завдань таких закладів є забезпечення комфортного та безпечного середовища для котів, які щодня постійно контактують з численними відвідувачами. Повна інтеграція тварин у громадські простори вимагає комплексного підходу, що включає раціональне просторове планування, етичні стандарти дизайну інтер'єру, ветеринарний нагляд та чіткі правила взаємодії між котами та людьми.

Дизайн котячого кафе повинен враховувати основні потреби котів: доступ до місць для сну, ігор, годування, туалету та відпочинку. Особливу увагу слід приділити створенню вертикального простору (полиці, платформи, сходи),

затишних схованок та тихих місць, куди тварини можуть сховатися, коли втомилися або стресують. Інтер'єр має бути безпечним — без гострих предметів, небезпечних матеріалів або слизьких поверхонь. Усі поверхні повинні бути зносостійкими та нековзними.

Важливу роль також відіграє регламентована взаємодія між відвідувачами та котами. Більшість котячих кафе мають чіткі правила поведінки, зокрема заборону годувати тварин, брати їх на руки без дозволу персоналу або користуватися ліхтариком. Такі обмеження допомагають зменшити стрес тварин та створити безпечну та спокійну атмосферу.

Важливою складовою котячих кафе є суворе дотримання гігієнічних та ветеринарних вимог. До них належать регулярні ветеринарні огляди тварин, профілактичні заходи проти хвороб, систематична дезінфекція приміщень, іграшок та обладнання, а також обов'язкова ізоляція щойно прибулих або хворих котів. Усі ці заходи необхідні для забезпечення здоров'я як тварин, так і відвідувачів.

Окрім організаційних аспектів, важливим також є гуманне ставлення до котів як до рівноправних мешканців простору. Багато котячих кафе, які поєднують комерційну діяльність із соціальною функцією, активно підтримують ініціативи щодо усиновлення безпритульних тварин, тим самим сприяючи поширенню культури відповідального догляду за тваринами в міському середовищі. Тому забезпечення безпеки та благополуччя котів у котячому кафе – це складне завдання, яке включає не лише ветеринарні огляди чи дизайн інтер'єру, але й розробку етичного підходу до співіснування людей і тварин у громадських місцях.

Під час облаштування котячого кафе в міській місцевості важливо враховувати не лише безпеку тварин, але й зовнішні фактори, які можуть вплинути на їхнє самопочуття та якість обслуговування.

По-перше, місце має бути тихим і максимально вільним від шуму та транспорту. Поблизу не повинно бути об'єктів, які викликають надмірний стрес у тварин – автомагістралей, будівельних майданчиків, залізничних станцій, нічних

клубів тощо. Постійний шум або вібрації можуть негативно вплинути на здоров'я котів, які дуже чутливі до навколишнього середовища.

Крім того, важливо, щоб місце було гігієнічним і не становило підвищеного ризику зараження (наприклад, поблизу промислових зон, звалищ або очисних споруд). Це важливо не лише для здоров'я тварин, але й для здоров'я відвідувачів.

Також слід враховувати рівень злочинності в цьому районі. Безпечне середовище з добре освітленими вулицями, відеоспостереженням та контрольованим доступом підвищує комфорт співробітників та гостей. Це особливо важливо, якщо котяче кафе працює вечорами або приймає сім'ї.

Якість навколишнього середовища не менш важлива – зелені зони, парки чи внутрішні двори поблизу не лише покращують загальний вигляд закладу, але й можуть використовуватися для тематичних заходів, фотосесій або як зони відпочинку на свіжому повітрі.

Відкриття кото-кафе в Україні:

У контексті європейських міських практик формат котячого кафе відомий в Україні відносно недовго, але швидко здобув популярність серед мешканців міст. Сучасне котяче кафе – це не просто місце, де можна випити кави, а й соціально-емоційне явище, що поєднує простір для відпочинку, контакт з тваринами, а іноді й елементи зоотерапії та соціальної відповідальності. Українські котячі кафе зазвичай відповідають світовим тенденціям, але також демонструють локальні особливості, сформовані культурним середовищем, волонтерськими ініціативами та воєнними обставинами.

1. LEOsafe, Київ

Котяче кафе нового покоління, засноване у 2022 році на Лівому березі Києва. Його відмінною рисою є соціальний характер: засновниця врятувала першого kota з вулиці, який став дітищем кафе. Існують суворі правила взаємодії з котами (не

годувати їх, не брати на руки без дозволу, не турбувати їх), а відповідальний догляд за тваринами є головним пріоритетом. У меню є кава, сендвічі та десерти, а декор розроблений з урахуванням потреб як людей, так і тварин.

2. CatCafe, Черкаси

Одне з перших котячих кафе в Україні, що працює приблизно з 2015 року. Основна концепція полягає у створенні затишного простору для взаємодії з котами та зниження стресу (рис. 11). У кафе мешкають ручні тварини, які добре адаптовані до постійної присутності людини. Заклад дотримується концепції «антистресового кафе» та робить акцент на спокійній атмосфері та емоційному розслабленні.

3. Львівське кото-кафе, Львів

Це одне з найвідоміших котячих кафе України розташоване в центрі Львова. Тут мешкає приблизно 20 котів різних порід, від мейн-кунів до сфінксів. Кафе організовано таким чином, щоб тварини мали свій особистий простір, а відвідувачі дотримувалися правил поведінки. Під час війни кафе залишалося відкритим і служило емоційною підтримкою для мешканців та туристів. У ньому є окрема котяча кімната, де діють суворі гігієнічні та етичні норми.

Ці заклади в Україні є прикладами нової культурної практики, яка поєднує гастрономічні простори з середовищем дружнього співіснування між людьми та тваринами. Незважаючи на військові та економічні виклики, такі заклади не лише виживають, а й продовжують процвітати, стаючи частиною міської тканини. Вони не лише пропагують гуманне ставлення до тварин, але й формують новий вид міської культури, в якій благополуччя котів таке ж важливе, як і людський комфорт.

Організація котячого кафе вимагає не лише естетичного дизайну чи любові до тварин, а й серйозного технічного та нормативного підходу. Забезпечення спеціальним обладнанням, дотримання гігієнічних норм та встановлення протоколів безпеки є важливими передумовами для благополуччя тварин та комфортного перебування людей у такому незвичайному, але популярному міському просторі.

Протоколи взаємодії та внутрішні правила:

Для забезпечення безпечного співіснування котів та людей у котячому кафе діють внутрішні правила, що регулюють поведінку відвідувачів та персоналу. Найважливіші з них включають:

- Щоденний огляд тварин на наявність ознак хвороби;
- Обмеження контакту з котями (не годувати, не турбувати сплячих котів, не фотографувати зі спалахом);
- Карантин для нових тварин (від 7 до 14 днів);
- Прибирання та дезінфекція двічі на день;
- Перевірка санітарних зон (лотки, миски, ігрове обладнання).

Ці протоколи мають бути зазначені у внутрішніх правилах кафе та узгоджені з ветеринаром, який доглядає за тваринами.

Обладнання та спеціалізоване обладнання:

Технічне обладнання кото-кафе включає обладнання як для громадського харчування, так і для утримання тварин: для котів: ігрові зони з когтеточками та поличками, автоматичні поїлки, лежаки, термометр для виміру температури в приміщенні. Для людей (зони кафе): окрема зона для приготування напоїв та прийому замовлень, система вентиляції, дезінфікуючі засоби.

Організація котячого кафе вимагає не лише естетичного дизайну чи любові до тварин, а й серйозного технічного та нормативного підходу. Забезпечення спеціальним обладнанням, дотримання гігієнічних норм та встановлення протоколів безпеки є важливими передумовами для благополуччя тварин та комфортного перебування людей у такому незвичайному, але популярному міському просторі.

2.3. Засоби та прийоми формування інтер'єру кото кафе

Художньо-декоративний дизайн інтер'єру котячого кафе має свої унікальні особливості, оскільки простір має бути придатним як для людей, так і для котів. Головним завданням дизайну є створення гармонійного середовища, яке поєднує естетику, комфорт, безпеку та функціональність. У дизайні котячого кафе часто використовуються натуральні матеріали, м'які пастельні тони, природні мотиви та японський мінімалізм (тому схожа тематика роботи). Особлива увага приділяється візуальним елементам із зображеннями котів: декоративним панно, оригінальним фрескам та ілюстраціям, що підтримують загальну концепцію.

Ще однією особливістю є інтеграція меблів та конструкцій для котів — полиць, сходів, драбин та будиночків — які виконують як декоративну, так і функціональну функцію. Художнє оформлення такого простору має бути максимально гнучким: воно враховує потреби тварин, візуально не перевантажує середовище та водночас залишається привабливим для відвідувачів. Таким чином, художнє оформлення інтер'єру котячого кафе виступає формою комунікації між відвідувачами та простором, причому кожен декоративний елемент має емоційне та естетичне значення.

Приміщення повинно відповідати умовам, що забезпечують комфортне та безпечне перебування відвідувачів і котів. Це включає дотримання санітарно-гігієнічних норм, належну вентиляцію, природне та штучне освітлення, а також зонування приміщення з урахуванням потреб як тварин, так і людей. Особливо важливими є зони відпочинку, ігрові елементи для котів, легкий доступ до води та їжі, а також використання матеріалів, що легко миються та не є небезпечними. Все це має гармонійно поєднуватися з естетикою інтер'єру, щоб створити привабливу атмосферу для гостей.

Для облаштування кото-кафе слід дотримуватися державних будівельних норм, які диктують вимоги для приміщень громадського харчування, функціональність, доступність та безпеку:

- ДБН В.2.2-23:2009 – Заклади ресторанного господарства.

- ДБН В.2.2-40:2018 – Інклюзивність будівель
- ДБН В.2.5-67:2013 – Опалення, вентиляція та кондиціонування.
- ДСанПіН 6026-99 – Санітарні норми для закладів харчування.
- Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження».

Під час проектування невеликого котячого кафе особливу увагу слід приділити зонуванням приміщення. Простір має бути безпечним, легким у прибиранні та добре вентильованим, оскільки присутність котів вимагає суворого контролю чистоти повітря та поверхонь. Воно має бути адаптоване до потреб тварин, мати місце для сну, можливості для активності та місце для відпочинку у разі стресу. Окремі входи до підсобних приміщень, ванних кімнат та місць для годування сприяють підтримці санітарно-гігієнічних стандартів. Крім того, навіть у невеликих закладах важливо враховувати вимоги інклюзивності – доступ для людей з інвалідністю має бути принаймні частково гарантований.

Кафе потрібно облаштувати так, щоб всім відвідувачам та мешканцям було комфортно, тому потрібно виділити необхідні зони (рис. 15):

- Торгова зала
- Кухонна зона
- Кімната котів
- Санвузол

Також важливо подбати про вентиляцію, опорядження стін, підлоги, облаштування раковин для миття рук.

Далі можна розглянути як освітлення впливає на

Освітлення є важливим фактором атмосфери кафе, особливо в закладах з домашніми тваринами, таких як котячі кафе. Загальне освітлення має бути м'яким, рівномірним і ненав'язливим, щоб забезпечити комфорт для людей і уникнути

стресу для котів. Для створення затишної атмосфери рекомендуються теплі світлові тони (2700–3000 К), які добре поєднуються з японським інтер'єром.

Також важливим є точкове освітлення – над столами, в зонах обслуговування та поблизу видимих декоративних елементів. Яскравого, прямого світла слід уникати в зоні відпочинку кота. Натомість рекомендується розсіяне або декоративне світло. Природне освітлення також відіграє важливу роль – бажані вікна або світлові лінії, але зі шторами або жалюзі для регулювання інтенсивності.

Освітлювальне рішення має враховувати не лише естетичні аспекти, але й безпеку: світильники повинні бути надійно закріплені, захищені від контакту з котами та вологостійкі в зонах прибирання.

Підлога в котячому кафе повинна відповідати вимогам міцності, гігієни та безпеки, оскільки вона постійно піддається зносу від відвідувачів і тварин. Рекомендуються міцні матеріали, які легко чистяться та не поглинають запахи – наприклад, керамограніт, плитка, високоміцний лінолеум або вінілове покриття для підлоги. Вона має бути не ковзною, особливо в місцях, де коти активні, та поблизу місць годування, щоб зменшити ризик травмування як тварин, так і людей. Для місць відпочинку котів підходять м'які, знімні та миючі килимові вставки. Усі матеріали повинні бути вологостійкими та неалергенними.

2.4. Організація та ключові умови для належного функціонування кото-кафе

Ефективне котяче кафе не може існувати без чітко визначеної організаційної структури, яка враховує специфіку бізнесу: воно має поєднувати обслуговування з відповідальністю за добробут тварин. Така діяльність вимагає не лише кваліфікованого обслуговуючого персоналу, а й фахівців, які знайомі з доглядом за котами, дотриманням гігієнічних норм та спілкуванням з відвідувачами.

Організаційна структура включає ключові управлінські зв'язки та розділ функціональних обов'язків між співробітниками. Це забезпечує скоординовану

роботу, якісне обслуговування гостей та належні умови для тварин. Вона ще розробляється з урахуванням розміру кафе, кількості відвідувачів, кількості тварин та годин роботи.

Загалом має бути колектив, щоб було комфортно доглядати за кафе та у кожного були свої обов'язки:

1. Адміністратор (1 особа), який, координує роботу в закладі, контролює дотримання правил поведіння з тваринами та консультує відвідувачів.

2. Бариста (1 -2 особи які змінюються) — готує та подає напої та їжу, забезпечує чистоту в залі та спілкується з гостями.

3. Прибиральник (1 особа або неповний робочий день) Робочий час залежить від кількості змін та кількості відвідувачів. Обов'язки включають гігієну, миття підлоги та дезінфекцію місць для тварин.

4. Інспектор тварин, який стежить за котами: Час від часу аналізує поведінку котів та їх оглядає, щоб установити коли кіт буде хворим. У невеликих закладах цю роль можна поєднувати з роботою домогосподарки.

Тобто зазвичай одночасно на зміну працюють 2-3 працівники.

Організація котячого кафе вимагає ретельно продуманого підходу, оскільки цей простір поєднує елементи ресторанного сервісу, добробуту тварин та емоційного комфорту відвідувачів. Фокус організаційної моделі – взаємодія між співробітниками, гостями та котами в безпечному, гігієнічному та привабливому японському середовищі.

Відмінною рисою такого закладу є щоденний догляд за тваринами, моніторинг їхнього здоров'я, поведінки, спокою та адаптації до контакту з людьми. Тому структура повинна включати посади доглядача за тваринами або доглядача за тваринами, а також чіткий розподіл обов'язків між іншими співробітниками: адміністративним, обслуговуючим та технічним персоналом.

Також важливо забезпечити ефективну комунікацію між співробітниками, особливо в ситуаціях, пов'язаних з поведінковими реакціями котів, незвичайними проханнями гостей або дотриманням ветеринарних та гігієнічних норм. У добре організованому котячому кафе кожен співробітник відповідає не лише за свою робочу зону, але й за загальну атмосферу довіри, турботи та гармонії, що становить основну цінність бізнесу.

Коти поведуться по-різному в кафе, залежно від їхньої особистості, звичок та кількості відвідувачів. Деякі коти частіше взаємодіють, граються або відпочивають з людьми, тоді як інші уникають уваги та ховаються. Котам швидко стає нудно в місцях з постійним потоком відвідувачів, тому їм потрібні затишні, відокремлені місця.

Вони позитивно реагують на спокійну атмосферу, м'яке освітлення та передбачуваний розпорядок дня. Вторгнення в їхній особистий простір, гучні звуки або нав'язливе спілкування можуть викликати стрес. Тому важливо спроектувати простір таким чином, щоб тварини могли самостійно визначати свій контакт з відвідувачами.

Наявність потенційно небезпечних предметів у котячому кафе суворо заборонена. Усі декоративні елементи повинні бути надійно закріплені, міцні та зносостійкі. В середині не повинно бути гострих країв або дрібних деталей, які кішка може випадково проковтнути. Усі рослини мають бути безпечними для котів — отруйні види повністю виключені. Крім того, заборонено використання легкозаймистих матеріалів та токсичної побутової хімії. Для безпеки тварин вази на столах виготовлені з пластику, а не зі скла, щоб запобігти травмуванню від випадкового перекидання.

У котячій зоні повинні бути зручні місця для сну з підняті платформи, зполичками та кігтеточками. Ця зона має залишатися недоступною для гостей. Окрема туалетна зона є обов'язковою та повинна регулярно прибиратися, так само як і слідкування за водою та їжею, щоб коти були не голодними. Також важливо

контролювати кількість та тривалість контактів з відвідувачами, щоб уникнути перевантаження або агресії у тварин.

Тобто має бути продуманий інтер'єр, де кіт може вільно рухатись по всій залі, столам, але не зможе ніяк поранитися. Все це забезпечує коту комфортне та контрольоване місце для відпочинку, не ховаючись повністю від персоналу. Це важливо для щоденного догляду, моніторингу здоров'я та мінімізації конфліктів між тваринами.

2.5. Планувальні та просторові підходи до художньо-декоративного оформлення кото-кафе

Під час пошуку головної будівлі для майбутнього проєкту, я зосередилася на компактному приміщенні в добре прохідному районі та місці, щоб забезпечити постійний потік відвідувачів. Таке розташування дозволяє закладу бути помітним та доступним, допомагаючи підвищити обізнаність про концепцію котячого кафе. Крім того, невелика площа дозволяє раціонально планувати простір та створювати затишну атмосферу.

Вибір пав на існуюче кафе «Invisible coffee» (35м²) (рис. 12) що знаходиться за адресою 25/8 Soi Sukhumvit 16, Khlong Toei, в Бангкоку, Тайланді. А чому ж саме Тайланд та кото-кафе? Діло в тому, що у Таїланді котячі кафе вже стали популярними, та зараз існують як частина міської культури у великих містах, але не такими розповсюдженими. Одним з найвідоміших є котяче кафе «Saturday» у Бангкоку, де відвідувачі можуть насолодитися напоями та десертами в компанії десятків пухнастих котів.

Інтер'єри тайських котячих кафе зазвичай яскраві та «інстаграмні», з акцентом на комфортних фотографіях та спілкуванні. Коти там зазвичай породисті (мейн-куни, шотландські висловухі, регдоли тощо), які мають власні зони для сну, ігор та відпочинку, але можуть вільно пересуватися по простору.

Моя ідея полягала в тому, щоб створити кото-кафе, де переважає не міська культура, а саме знайомство з естетикою японського дизайну, занурюючи відвідувачів в атмосферу спокою, гармонії та уваги до деталей. Такий простір має бути не лише місцем спокою, а й культурним центром, де можна відчутти дух японського мистецтва — через тематичні художню роботу які є головною частиною елементу, відносні матеріали, не різкі кольори, не напружений дизайн та збалансоване зонування. Це дозволяє отримати унікальний досвід взаємодії з котами в середовищі, що сприяє внутрішній рівновазі та розслабленню.

Створення інтер'єру кото-кафе потребує детального дослідження, так як воно поєднує функціональні, естетичні та технічні аспекти. Використання відповідних матеріалів, освітлення, кольорової гама яка буде гармонійно вписуватись, довговічних меблів та відсутність небезпеки створює ефективно, комфортне та естетичне місце де можна випити каву у середовищі котів. Врахування цих засобів та прийомів допомагає досягти високої продуктивності та задоволеності персоналу, а також сприяє розвитку інновацій та наукових досліджень.

Після остаточного вибору планування потрібно було розглянути варіанти демонтажу (рис.13), так як існуюча кімната «Invisible coffee» для персоналу, є замалою для поселення пухнастих котів. В ході перевтілення, було змонтовано більшу просторовішу кімнату 4,6м² (рис. 14), де розміщені всі предмети для життя котів: лежаки, полиці, кігтеточки, лотки та миски для їжі та води. В стіні розміщені великі скляні розсувні двері, котрі є зручними у невеликій будівлі, та через які відвідувачі можуть спостерігати за котами та чим вони займаються. Вхід до котячої кімнати для гостей є забороненим, це можуть робити тільки співробітники. А ось котам спокійно можна пересуватися зі своєї кімнати до гостьової зали, так як у дверях є на нижньому рівні віконечка через які вони можуть виходити.

Матеріал для оздоблення слід вибирати міцним, легкими в догляді, безпечними для котів та зручним для відвідувачів. Підлога повинна бути гладкою та не ковзкою, стійкою до подряпин та вологи. Саме тому в своїй роботі я

використала кварцвініл, що знаходиться у залі відвідувачів, та плитки керамограніту — у кімнаті котів та санвузлі для легкості прибирання. Вони не вбирають в себе вологу та запах як ламінат, та є довговічними і не ковзними.

Освітлення в кафе відіграє важливу роль у створенні загальної атмосфери закладу та впливає як на емоційне сприйняття простору, так і на поведінку відвідувачів і тварин. Вирішенням стало зробити його м'яким і теплим, щоб створити затишок та для доповнення кольорової гами інтер'єру. Розсіяним — за для того, щоб не було прямих променів які могли б нашкодити котам. Відсутність підлогових світильників, щоб ні в якому разі вони не впали та не завдали шкоди. Стає ще плюсом велике панорамне вікно на вхідній зоні, що також забезпечує простір своїм світлом. Котяча кімната в свою чергу не залишилася без світла, в ній також знаходиться просторове вікно де вони можуть спостерігати за пташками.

Наступним важливим елементом дизайну інтер'єру є колірна гама. В інтер'єрі обрано палітру, в якій переважають зелені тони, поєднані з елементами натурального дерева. Ця кольорова палітра передає відчуття спокою, гармонії та зв'язку з природою, що особливо важливо в просторі з тваринами.

Зелений колір символізує свіжість, оновлення та душевну рівновагу, тоді як дерево – тепло, екологічність та комфорт. Разом вони створюють приємне середовище для відвідувачів та котів, сприяючи зняттю стресу та створюючи атмосферу для мирного відпочинку та ніжного спілкування з тваринами. Цю колірну гаму добре доповнюють японські мотиви: дерев'яні перегородки, текстиль, цікаві форми столу й арки у вікна, ваза з сакурою на вході до закладу та інші тонкі декоративні елементи, а саме головне — художня робота на стіні, посилюють атмосферу гармонії та занурення у східну естетику.

У кафе використовуються закриті меблі, щоб забезпечити безпеку тварин, спростити прибирання та запобігти тому, щоб кішки ховались у важкодоступних місцях, ізолювалися чи стресували протягом тривалого часу. Такий тип меблів

створює контрольований простір, де тварина може бути сама, не перебуваючи повністю поза полем зору персоналу.

Коти надзвичайно чутливі до токсичних речовин та побутової хімії. Тому, вибираючи матеріали та засоби для чищення для котячого кафе, слід віддавати перевагу екологічно чистим та безпечним варіантам. Багато засобів, знайомих людині, можуть викликати алергію, отруєння або проблеми з диханням у тварин навіть при мінімальному контакті або вдиханні парів. Також тут уникається використання токсичних рослин, яких би кіт міг з'їсти.

Висновок

Популярність кото-кафе неухильно зростає в усьому світі, що відображає зміну потреб сучасного суспільства. Люди все частіше шукають не лише смачної кави чи затишної атмосфери, а й емоційного зв'язку, безпеки та відчуття гармонії з природою та тваринами. Саме це пропонують котячі кафе: місце, де можна відпочити від міського шуму, провести час з котами, зняти стрес та знайти емоційну рівновагу.

Важливість таких закладів полягає в тенденції до свідомого споживання, сприяння психічному здоров'ю та розвитку культури відповідального догляду за тваринами. Котячі кафе поєднують соціальну функцію, естетику та емоційний комфорт, що робить їх популярним форматом у сучасному міському середовищі. У майбутньому такі заклади можуть стати важливими центрами неформального спілкування, сприяння добробуту тварин та підвищення обізнаності про добробут тварин.

Для успіху відкриття кото-кафе найголовнішим є раціональне розподілення простору. Воно повинно враховувати потреби відвідувачів і тварин, забезпечуючи комфорт, безпеку та функціональність. Зонування має бути поділений на гостьову зону, зону відпочинку для котів, санвузол, та місце прийому замовлень. Це дозволяє уникнути конфліктів між різними видами діяльності та створює гармонійне середовище.

Особливу роль відіграє інтеграція багаторівневих доріжок для котів, схованок та зон відпочинку, що сприяють їхньому психологічному комфорту. Планування також має забезпечувати легкий доступ для прибирання, контролю за тваринами та вільне пересування гостей без шкоди для особистого простору котів. Такий підхід сприяє створенню естетичного, інклюзивного, комфортного, приємного та безпечного середовища, яке відображає саму суть котячого кафе.

Матеріали та декоративні елементи повинні відповідати вимогам довговічності, гігієни та безпеки тварин. Важливо не лише забезпечити комфорт відвідувачів, але й врахувати природну поведінку котів — їхню потребу у відпочинку, фізичних вправах та місцях для відпочинку.

Таким чином, продумане оздоблення не лише створює візуальну атмосферу в закладі, але й сприяє гармонійному співіснуванню людей і тварин у спільній зоні.

РОЗДІЛ 3. Художні методи, технічні прийоми та композиційна побудова художнього твору

3.1. Витоки та основи формування художньої роботи

Розмірковуючи над своєю майбутньою творчою роботою, я одразу обрала японське мистецтво як тему, адже саме ця культура вражає своєю глибиною, стриманою естетикою та особливим відчуттям гармонії. Мене захоплює поєднання простоти та символізму, а також те, як японські художники передають настрої через колір, ритм композиції та навіть порожнечу простору. Особливо мою увагу привернув стиль укійо-е – жанровою гравюрою, що відображає життя і природу, пори року та внутрішній стан спокою. Цей стиль надихнув мене на подальші роздуми та втілення мого творчого задуму.

Досліджуючи інформацію цього стилю, я познайомилася з роботами важливих майстрів періоду Едо, зокрема Кацусіки Хокусая, Утагави Хіросіге та Судзукі Харунобу. Їхні роботи справили на мене велике враження — не лише майстерністю, а й здатністю передавати красу природи та філософські настрої в лаконічних, але витончених образах. Особливу увагу я приділила колірним

рішенням, символіці та чутливому просторовому дизайну в композиції. Тому мені хотілось включити ці риси у власний художній підхід.

У рамках своєї творчої концепції я поєднала мотиви японського живопису із сучасною міською тематикою, створивши безпечне та естетичне середовище для людей і тварин у кото-кафе. Такий підхід не лише дозволив поєднати традиційне мистецтво із сучасною функцією простору, але й показав, як культурна спадщина може змінюватися та жити в нових формах. Моє завдання — створити картину, яка одночасно є декоративною, змістовною та гармонійною, саме як у класичному японському живописі та стилі.

Робота має бути зображена на стіні, де також прикріплені дерев'яні панелі по околиці. Таке поєднання є достатньо естетичним, так як йде лаконічне доповнення зі всіх сторін. Воно підкреслює задум цієї роботи, а також добре вписується у весь інтер'єр та його кольорову гаму. Композиція створена з урахуванням балансу, щоб при погляді на неї не було відчуття роздратованості чи напруження через неузгоджені акценти.

Так як інтер'єру притаманна м'яка, природна атмосфера та стримана кольорова гама, робота має гармонійно вписуватися в нього, де домінує зелена кольорова палітра з дерев'яними елементами. Композиція має базуватися на мотивах бамбука, гір в бірюзового та теплого бежевого кольорах щоб все добре гармоніювало. Це має створювати ефект глибини та легкості, який добре поєднується з інтер'єрами з використанням натуральних матеріалів, живих рослин, текстилю у відтінках зеленого або теплого дерева.

Так як в інтер'єрі ще притаманні рослинні елементи, то вони також будуть доповнювати всю картину вцілому. Ця робота має ідеально підходити для кімнат, оформлених як і в еко-стилі так і в японському з відтінком східних впливів, де важлива атмосфера спокою, чистих ліній та природної гармонії.

3.2. Головна ідея художньої роботи та її назви

У роботі поєднується японська естетика з образом kota як символу захищеного, гармонійного середовища. Натхненням для створення стало японське мистецтво періоду Едо, зокрема укійо-е, а також сучасний феномен котячих кафе як приклад простору для співіснування тварин і людей. Образ kota вважається не лише прикрасою, а й носієм символічної функції — спостерігача, охоронця та об'єкта поваги.

Як зазначалось вище, картина «Котофанія» представляє собою зображення статуї kota з відростками бамбуку із заднім пейзажем. Та чому ж саме «Котофанія»? Назва «Котофанія» — це неологізм, похідний від слів «кіт» та «фанія» (від грецького φαίνειν — «проявляти», «з'являтися»). Ця назва має глибоке метафоричне та концептуальне значення. У філософському та культурному контексті «Фанія» може означати прояв, зовнішнє явище чогось внутрішнього, тобто прояв невидимого через видиме.

«Котофанія» – це символічний прояв kota як сутності в мистецькому або публічному просторі. Назва втілює ідею про те, що кіт – це не просто присутня тварина, а живий образ, який виражає певні ідеї, цінності, емоційні стани чи філософські позиції. Це прояв kota як символу, що формується в культурному, естетичному чи міському контексті.

Взагалі можна поділити на деякі смислові шари:

1. Кіт як вираз гармонії

У японській культурі, яка надихнула вас на цю роботу, кіт часто асоціюється з балансом, свободою та інтуїцією. «Котофанія» показує, як ці якості проявляються через візуальну форму, інтер'єр чи атмосферу простору.

2. Кіт як посередник між світами

У міфології та фольклорі кішки часто сприймаються як істоти, що рухаються між світами — фізичним і духовним, людським і природним. Робота може

символізувати момент, коли кіт проявляється як посередник, що поєднує різні виміри простору чи досвіду.

Якщо ми розуміємо «фанію» як акт розкриття сенсу через форму (тобто художній образ), то «Котофанія» — це візуальне або творче втілення ідеї kota як фігури, символу чи навіть наративу. Це може бути витвір мистецтва, інсталяція, серія ілюстрацій або рішення інтер'єрного дизайну.

У роботі розглядаються питання етичного ставлення до тварин у сучасному міському середовищі. Використовуючи художні образи, я розмірковую над важливістю створення безпечного простору, де повага до тварин є частиною візуальної культури. Це особливо актуально в контексті сучасних котячих кафе, оскільки простір таких закладів має не лише виконувати функцію закладу громадського харчування, а й бути місцем емпатії, благополуччя та естетичної гармонії.

Розпис стіни є візуальним втіленням ідеї гуманного співіснування між людьми та тваринами, натхненної японською культурною традицією. Зображення kota слугує не лише декоративним елементом, а й символом цінностей — поваги, внутрішньої рівноваги та духовної присутності. Робота поєднує традиційне образне мислення із сучасною темою інтеграції тварин у громадські простори.

3.3. Композиційне рішення художньої роботи

Головним об'єктом на картині зображено статую kota, що сидить на класичній колоні, подібній до грецьких або римських архітектурних форм. Кіт зображений велично, його поза спокійна та проста. Проте не дивлячись на це — його погляд спрямований в невідому зону, що може символізувати мудрість та спостереження.

Кіт на цьому зображенні асоціюється з Манекі-Неко — традиційним японським талісманом на щастя. Однак тут його образ більш урочистий: кіт одягнений в традиційний одяг Японії, а його яскраво-червоний нашийник із дзвіночками привертає увагу та контрастує з приглушеною кольоровою гамою.

На задньому плані зображено японський гірський пейзаж у стилі традиційних гравюр на дереві укійо-е. Гори намальовані в м'яких зелених і блакитних тонах, що нагадують роботи Утагави Хіросіге або Хокусая. Бамбук розріджує стуну з обох боків, створюючи відчуття природного балансу та просторової глибини. У японській культурі бамбук символізує стабільність, гнучкість і захист.

Яскраво-червоне коло на небі, символізує новий початок, силу та відродження. Це також посилання на японський прапор, де червоне коло символізує сонце.

Художні особливості на які варто звернути увагу:

- Стилзація в стилі японського живопису укійо-е: чіткі контури, площинність, поєднання лінійного малюнка з локальними кольорами.
- Обмежена кольорова гама: відтінки зеленого, бежевого, сірого та червоного створюють спокійну, але емоційно глибоку атмосферу.
- Відчуття симетрії та гармонії: композиція врівноважена вертикально (бамбук), горизонтально (гори), і акцентовано (кіт на передньому плані).

Моя робота — символічне поєднання японської культури, споглядальності та теми kota як символу мудрості, що перегукується з ідеєю кото-кафе як гармонійного середовища. Статуя kota на колоні може символізувати нове бачення тварини не як прикраси, а як рівноправного учасника людського середовища, якому надають повагу й символічне місце.

3.4. Хід роботи виконання декоративного розпису стіни

Перш за все, розмірковуючи над майбутньою роботою, я розглядала не лише образ kota, а й інші східні символічні мотиви — зокрема фігури Будди. Однак, у процесі поєднання цих образів із темою кото-кафе, я дійшла висновку, що саме зображення kota виглядатиме більш доречно та лаконічно, оскільки воно безпосередньо пов'язане з концепцією простору і підкреслює його головну ідею.

В ході роботи над остаточною композицією, я за допомогою серії ескізів (рис. 20-22) досліджувала, як образ кота може проявитися у просторі, де перетинаються культура, природа та сучасне середовище. Для мене було важливо зобразити кота не лише як тварину, а й передати його символічне значення, емоційний стан та зв'язок з навколишнім середовищем, натхненний естетикою японського мистецтва

Кожен ескіз був кроком до пошуку візуального балансу між декоративністю та змістовною глибиною, а також визначення форми, в якій найкраще проявиться поняття «Котофанії» — як явище, що об'єднує внутрішній світ тварини та зовнішній простір людини.

Після визначення початкового ескізу (рис. 23), в якому всі елементи — зображення кота, пейзаж, бамбук та інші декоративні деталі — гармонійно поєднувалися в композиції, наступним кроком було перенесення цієї ідеї на більший формат. Я звернула особливу увагу на просторовий баланс, масштаб зображення та збереження ритму ліній і кольорових плям, щоб не втратити відчуття цілісності та легкості, досягнуте в ескізі.

Окрім технічного збільшення зображення, я також удосконалив структуру фону, деталізував окремі елементи (бамбукову конструкцію, каміння) та врахував контрасти між основним зображенням та фоном, щоб кіт залишався центральним елементом композиції. Цей етап вимагав не лише точності, але й збереження творчої інтуїції, властивої початковій ідеї.

Так як задум роботи в кото-кафе це рошпис стіни, я можу зобразити його тільки на паперовому форматі з урахуванням всіх розмірів (а саме 60x80см) Вже після перенесення вихідного ескізу вийшла проблема, де бамбук виявився завеликим для великого формату роботи. Підправляючи та додаючи тонші стебла все стало набагато краще.

Колірна гама була вирішальною для реалізації ідеї (рис. 24), оскільки вона передає настрій композиції, її символічну глибину та атмосферу спокою, властиву

японській естетиці. Була обрана стримана, природна основна палітра — переважно м'які зелені, сіро-блакитні та теплі бежеві тони, що створюють відчуття гармонії, простору та спокою.

Зображення kota підкреслено теплим акцентним кольором — насиченим червоним кольором на нашійнику, який виділяється на тлі та привертає увагу. Сам фон виконаний у легкому градієнті, що нагадує туман або ранкову імлу — типові для традиційних японських пейзажів.

Колір сонця (який використовувався й на нашійнику) — яскравий, але не агресивний, символізує життєву енергію, тепло та початок нового дня.

Була використана змішана техніка, поєднана між акрилом та поверх нанесеними кольоровими олівцями. Вони дозволяють створювати м'які переходи та ніжні поєднання кольорів, зберігаючи при цьому графічну чіткість контурів. Це надає зображенню декоративного характеру з елементами живописної глибини, що відповідає обраному стилю та загальній концепції.

Під час опрацювання підмальовку я застосовувала пензель і техніку розтушування, щоб створити м'які(рис. 25-27), плавні переходи між кольорами та відтінками. Це дозволило надати зображенню легкості та напівтону, без яскравих викликаючих кольорів (не дивлячись на ремінець та сонце)

На заключному етапі я приділила особливу увагу деталям для збереження стилю укійо-е — традиційного японського стилю гравюри, який поєднує декоративність, площинність та символічні образи.

Я чітко та ритмічно обробляла контурні лінії, характерні для укійо-е, щоб зберегти лаконічність та чистоту форми. Штрихи були рівними та спрямованими, як у класичних гравюрах, проте не тільки чорними, а й кольоровими. Для декоративних елементів — бамбукового листя, складок тканини, силуетів гір — я використовувала повторювані орнаментальні мотиви, характерні для цього стилю.

Також приділила особливу увагу плоскому заповненню кольором та уникання надмірного затінення(рис. 28) щоб досягти характерного ефекту «плоского простору», де глибина створюється не перспективою, а розміщенням предметів та кольорових плям. Завдяки цій стилізації композиція зберегла спокій, врівноваженість та декоративну виразність, характерні для класичних творів японського стилю.

ВИСНОВКИ

У цій роботі було проаналізовано комплексний підхід для проектування художньо-декоративного інтер'єру кото-кафе як громадського простору. Особлива увага приділялася інтеграції естетичних, функціональних та етичних аспектів дизайну, при цьому зображення kota слугувало не лише декоративним елементом, а й носієм глибшого семантичного та культурного значення.

Вивчення та застосування принципів японської художньої традиції, зокрема стилю укійо-е, дозволило розробити візуальну картину, яка підкреслює мир, гармонію та повагу до тварин у просторі для відпочинку людини. Таким чином, декор розглядається не просто як фон, а як активний учасник взаємодії між навколишнім середовищем, відвідувачем та твариною, створюючи унікальну атмосферу емоційної рівноваги та комфорту.

Метою цього дослідження було вивчення художньо-декоративного дизайну інтер'єру котячого кафе як прикладу гармонійного поєднання естетики, функціональності та безпечної взаємодії між людьми та тваринами у громадських місцях. Також пройшов аналіз культурних, стилістичних та практичних факторів, що впливають на дизайн візуального середовища таких закладів.

У результаті аналізу історичного розвитку художньо-декоративного оздоблення інтер'єру кото-кафе було виокремлено основні чинники, що впливають на створення комфортного та функціонального середовища. Серед них особливо важливими є: грамотно сплановане зонування, використання довгострокових

меблів, продумане освітлення, безпека та збалансована кольорова гама, яка позитивно впливає як на відвідувачів, так і на тварин.

Особливу увагу було приділено ролі мистецтва укійо-е, яке завдяки своїй декоративності, символічності та площинності стало джерелом натхнення для створення візуального образу, що поєднує естетику японської культури із сучасним уявленням про гармонійне співіснування людини та тварин в інтер'єрі. В цій роботі дослідили ключових митців періоду Едо, та їх вклад в світову історію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Левчук, Л. Т. «Історія світової культури», Київ: Либідь. 2010р
2. Ожога-Масловська, А. В. «Ремінісценції японської гравюри укійо-е в сучасній художній практиці України» 2015.
3. Могі, К. «Нагомі. Шлях до гармонії» Київ: Видавництво Старого Лева 2022.
4. Марчук, К. «Сумі-е як стиль японського живопису» 2024.
5. Попова, І. І. «Особливості дизайну інтер'єрів антикафе з присутністю тварин» Art and Design, 2022.
6. Гарсія, Е., & Миральєс, Ф. Ічіго-Ічіє. Японське мистецтво проживати незабутні моменти. Київ: Видавництво «КМ-Букс», 2020.
7. Циль Лі, «Синрін-йоку: японське мистецтво "лісових ванн". Як дерева дарують нам силу та радість» видавництво Ексмо, 2018.
8. Сей-Нанагон, «Записки біля узголів'я» видавництво «Літера Нова», 2016.
9. Беляєв, О. П., «Bungeiron. Статті та етюди про лист. Погляд на японський лист», 2018.
10. Кемптон Б. «Wabi Sabi. Японські секрети справжнього щастя у неідеальному світі», 2018.
11. From Bastet to the Cat Café. [PDF-документ].
12. James A. «The Floating World: The Story of Japanese Prints», видавництво Random House, 1954.
13. Thompson, S. E. «Pictures of the Floating World: An Introduction to Japanese Prints» 2022.
14. Uhlenbeck, C., Dwinger, J., & Smit, J. «The Riddles of Ukiyo-e: Women and Men in Japanese Prints» 2023.

15. «Cat Cafés, Affective Labor, and the Healing Boom in Japan.» PDF 2014
16. Paget, R. «Старий, змішаний на живописі» видання Taschen, 2023.
17. Andreas Marks, «Japanese Woodblock Prints», видання Taschen, 2024.
18. Nancy Stalker, “Japan: History and Culture from Classical to Cool”, 2018.
19. Miuki Mikado, віртуальна японія. Котяче кафе в Осаці, 2011. URL:
<https://web.archive.org/web/20160121200655/http://miuki.info/2011/05/koshache-kafe-v-osake/>
20. Mental Floss. “A Brief History of the Cat Café”. URL:
<https://www.mentalfloss.com/article/56592/brief-history-cat-cafe>
21. “Японський живопис: від традицій до сучасності”, 2024. URL:
<https://nataliaivchyk.com/yaponskyj-zhyvopys-vid-tradytsij-do-suchasnosti/#:~:text=%D0%AF%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%20%E2%80%94%D1%86%D0%B5%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D1%97,%D1%82%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%B7%D0%BE%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%8F%20%D0%BB%D0%B8%D1%88%D0%B5%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%85>
22. АртПростір: “Ремінісценції японської гравюри укійо-е в сучасній художній практиці України», 2015. URL:
https://art-space.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/23?utm_source=chatgpt.com
23. Марчук К. «Сумі-е як стиль японського живопису», 2024. URL:

https://dspace.hnpu.edu.ua/items/4a1997ab-c446-4c46-4c46-93e5-45039b6acd66?utm_source=chatgpt.com

24. Олексій Антонюк, «Укіє-е: історія та вплив на світове мистецтво», 2023. URL:

<https://amazingjapan.info/uk/ukiye-e-istoriya-ta-vplyv-na-svitove-mystecztvo/>

25.

https://svitppt.com.ua/obrazotvorche-mistecstvo/zhivopis-yaponii.html?utm_source=chatgpt.com

26. МКСК, «Хокусай» (дата публікації не вказана), URL:

https://museum.mcsc.gov.ua/authors/hokusay?utm_source=chatgpt.com

27. Наш Вибір, «Котокафе у Варшаві: що це таке та чи можна звідти взяти додому kota?» 2024, URL:

<https://naszwybir.pl/kotokafe-u-varshavi/>

28. LibreTexts Ukrayinska, “Укійо-е (1636 - 1911)”, 2022. URL:

[https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%93%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%96_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8/%D0%9C%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0_%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0%3A_1400_%D1%80._%D0%B4%D0%BE_%D0%A5%D0%A5%D0%86_%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D1%82%D1%8F_\(Gustlin_%D1%96_Gustlin\)/03%3A_%D0%9D%D0%B0%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B8_%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_\(1700_CE_-_1800_CE\)/3.05%3A_%D0%A3%D0%BA%D1%96%D0%B9%D0%BE-%D0%B5_\(1636_-_1911\)](https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%93%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%96_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8/%D0%9C%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0_%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0%3A_1400_%D1%80._%D0%B4%D0%BE_%D0%A5%D0%A5%D0%86_%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D1%82%D1%8F_(Gustlin_%D1%96_Gustlin)/03%3A_%D0%9D%D0%B0%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B8_%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_(1700_CE_-_1800_CE)/3.05%3A_%D0%A3%D0%BA%D1%96%D0%B9%D0%BE-%D0%B5_(1636_-_1911))

29. Vine, “I Visited the World’s ‘First’ Cat Café”, 2016. URL:

https://www.vice.com/en/article/i-visited-the-worlds-first-cat-cafe/?utm_source=chatgpt.com

30. The Neighbor’s Cat, “Neko No Jikan Kita Honten: Osaka, Japan” URL:

https://www.theneighborscat.com/neko-no-jikan-kitahonten?utm_source=chatgpt.com

31. АНТИКВАР, «Три сторіччя японської ксилографії» 2022, URL:

<https://antikvar.ua/try-storichchya-yaponskoyi-ksylografiyi/>

32. The Met, “Timeline of art history. The Kano School of Painting” 2023, URL:

<https://www.metmuseum.org/ru/essays/the-kano-school-of-painting>

ДОДАТКИ

Рис. 1 техніка виконання сумі-е тушшю

Рис. 2 техніка виконання сумі-е

Рис 3. Укійо-е гравюра

Рис. 4 Вечірній туман (Югірі), із зібрання стародавніх китайських та японських оповідань

Рис. 5 Кацусіка Хokusай, Велика хвиля в Канагаві

Рис. 6 Кацусіка Хokusай, «Озеро Сувако в Сінсю», серія Тридцять шість видів Фудзі

Рис. 7 Утагава Хірошіге «Кійомідзу Холл і Сінобазу Понд в Уено», «Рисові поля Асакуса та фестиваль Торіномачі».

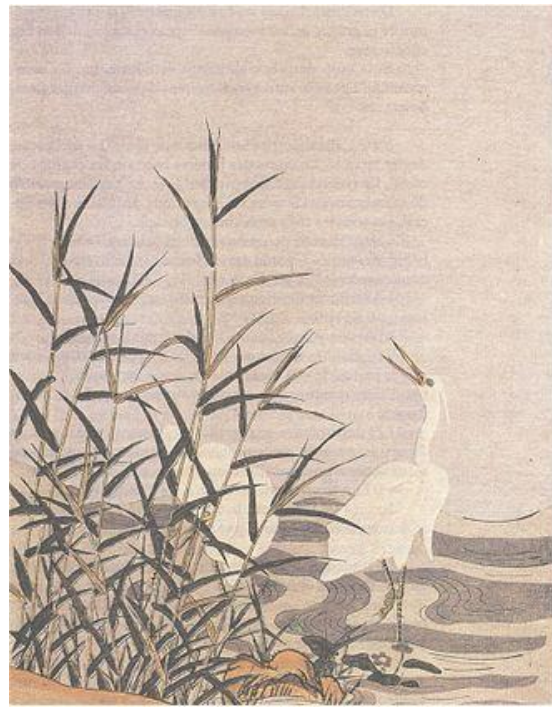

Рис. 8 Сузукі Харунобу «Дві дівчини (1750)», «Білі Чаплі»

Рис. 9 перше відкрите кото-кафе в Осаці (Японія)

Рис. 10 Кото-кафе притулок

Рис. 11 “Cat Café” у Києві

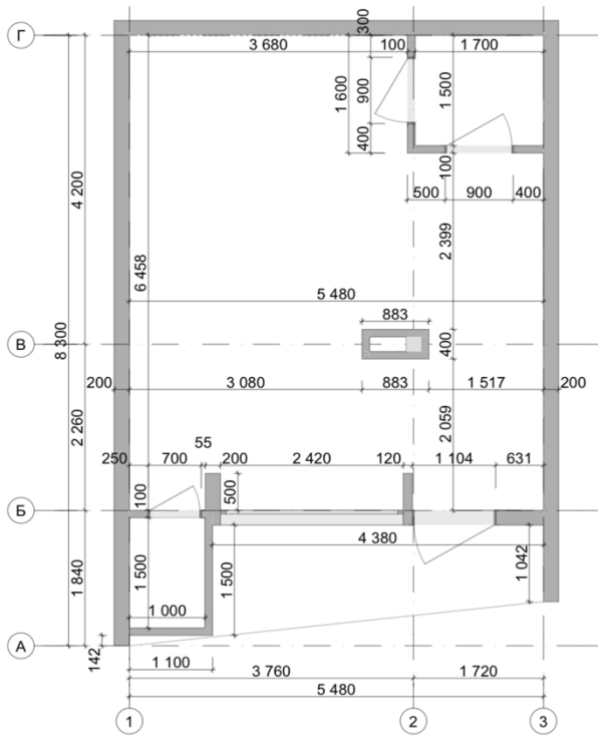

Рис. 12 Вихідний план приміщення.

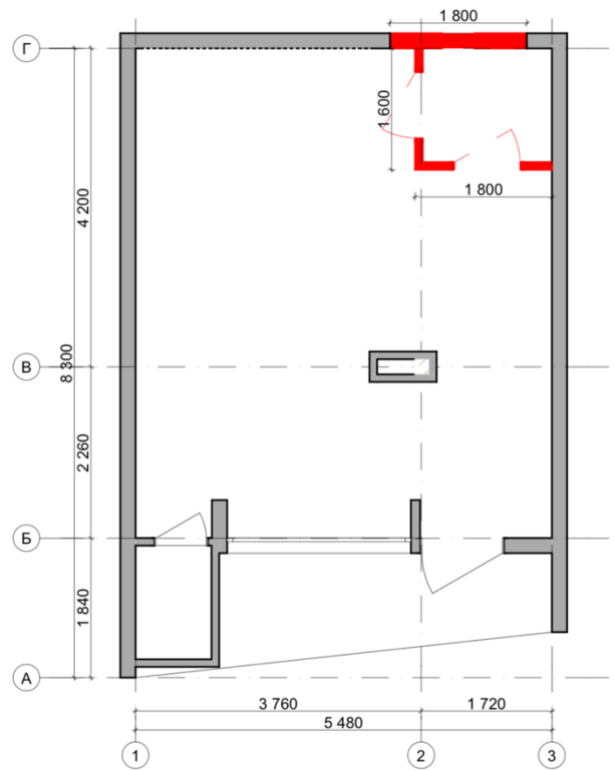

Рис. 13 План демонтажу.

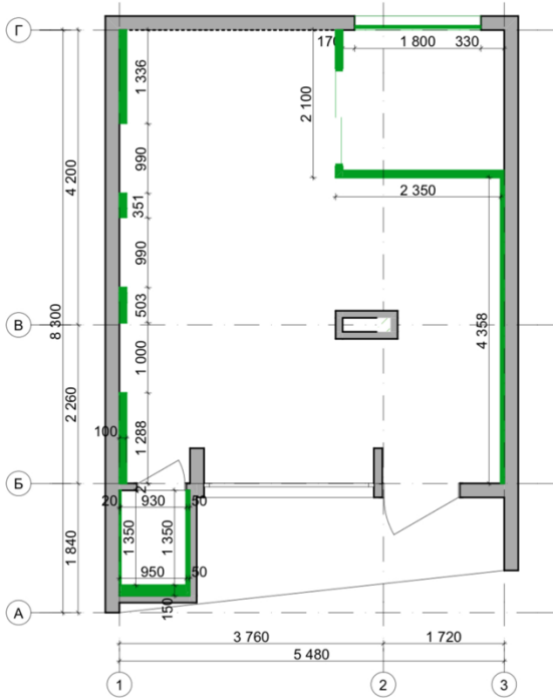

Рис. 14 План монтажу приміщення.

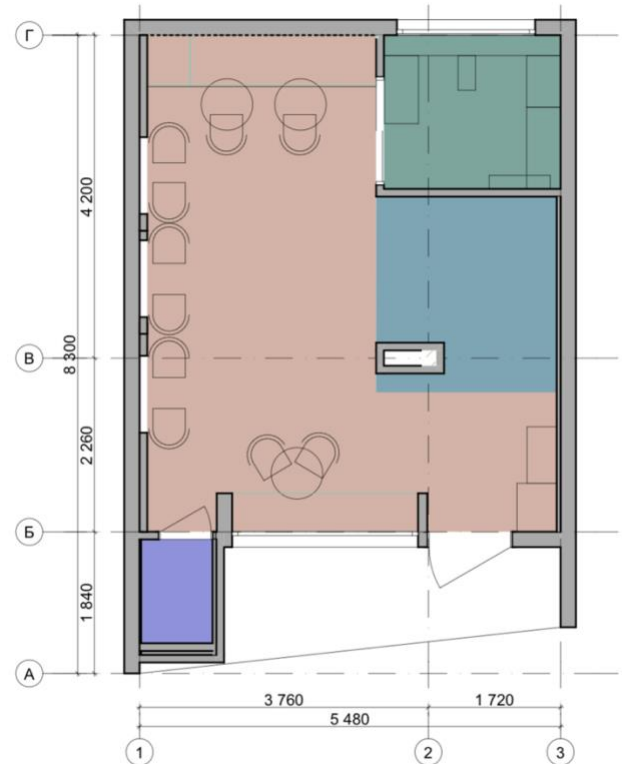

Рис. 15 План меблювання та зонування

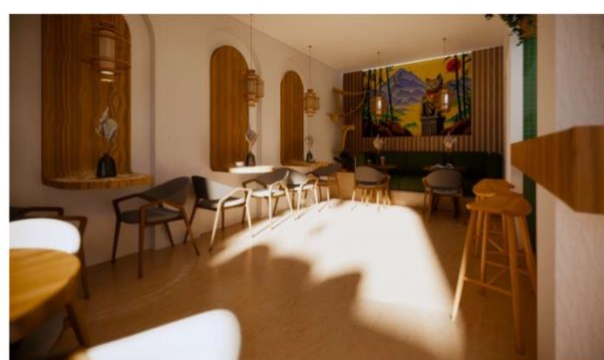
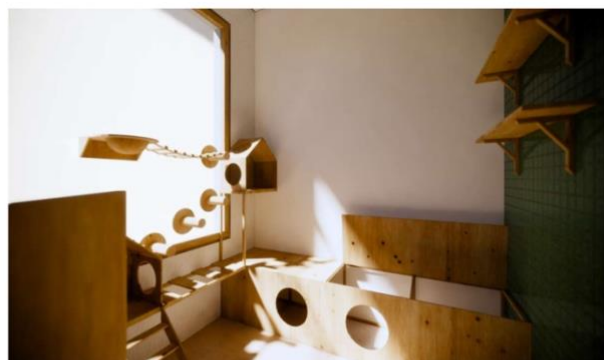

Рис 16-19 Візуалізації зони відвідувачів, котячої кімнати, та санвузлу.

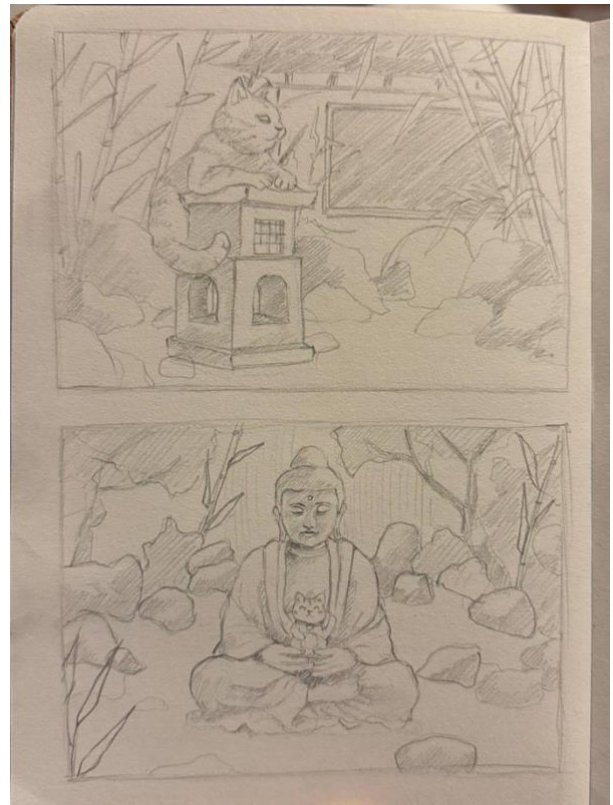

Рис 20-22 Пошукові ескізи художньої роботи

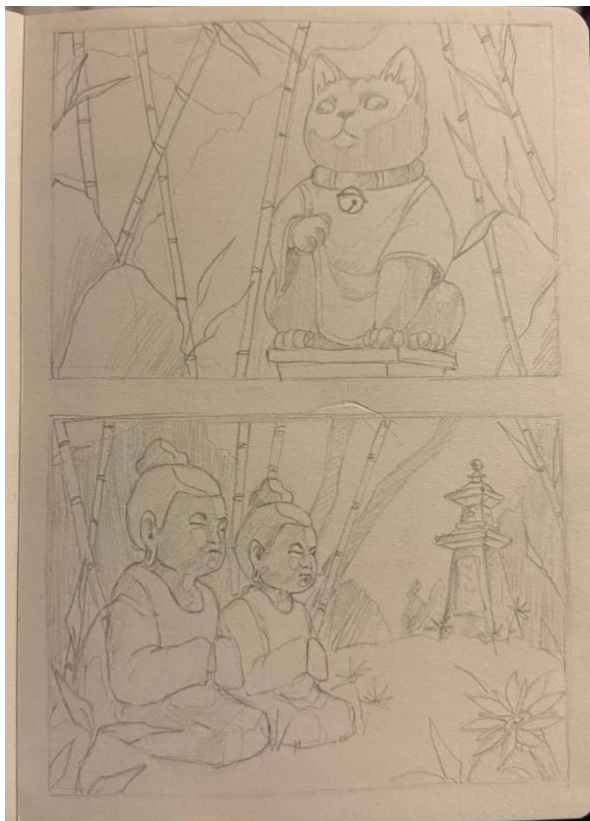

Рис. 23 Вибраний ескіз та його виправлення

Рис. 24 Ескіз в кольорі

Рис. 25-27 Хід роботи художньої роботи

Рис. 28 Готова художня робота «Котофанія»

Anti-Plagiarism (UA) v-15.281 Educational

The maximum coincidence with one document 2.0%

Dictionaries check: en_US, ru_RU, ua_UA. Errors in the documents: 8%

ID: 247557 Title: Художня робота «Котофанія» (графіка) у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру кото-кафе Added in a DB: 2025-06-24 Authors: Лисюк Анжела Василівна Heads: Доц. Творонович І.О., ас. Ольхова М.О. Consultants: Opponents:	Document		Sum coincidence on the DB	
	Symbols	Lexemes	Symbols	Lexemes
	85250	726	1567 (2%)	18 (2%)

ID	Description	Plagiarism sources	
		Symbols	Lexemes